

ABRIL 2023 - ANY XLV - NÚM. 175

LLUMD'OLI

PORRERES

CONTINGUTS

Què pots trobar en aquest número?

Les *Activitats de l'Agrupació*, entre les pàgines 4 i 7.

La *Informació local*: el noticiari i la pluviometria, entre les pàgines 8 i 11.

Una nova entrega de l'*Espurna associativa*: aquesta vegada amb la participació de Veus Feministes de Porreres, pàgina 12.

El *Sabeu que...especial eleccions* a la pàgina 13.

La secció *Creació* amb la glosa de Lluís Sastre, l'etimologia «electoral» de na Cesca Roig, el poema de Jaume Rosselló, les fotografies de Mercè Oliver i la *Mirada Indiscreta*, entre les pàgines 14 i 15.

L'Especial Eleccions Locals 2023, entre les pàgines 16 i 23.

La *Llum Jove* amb Roser Vida, pàgina 24-25.

Torna la secció *Economia i societat*, d'Aina Ginard, a la pàgina 26.

Notes històriques: la vuitena entrega d'articles sobre malnoms porrerencs, un article de Maria Barceló Crespí i un d'Andreu G. Veny. Pàgines 27 a 30.

Tres articles d'*Opinió*, un de Carme Pinya, un de Miquel Garcia i un altre de la jove Neus Viedma. Pàgines 31-33.

Els *Esports*, a les pàgines 34 i 35. En aquest número, taekwondo i bàsquet!

C/ D'EN CERDÀ, 56
PORRERES

PAPERERIA
I
ESTANC

es Cantó

688 790 250
871 811 669

papereriaescanto@hotmail.com

MANIS

C/Almoina 30, Porreres.
Tel: 971 16 84 56

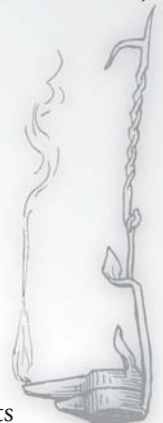
MUNICH CUBCO GUESS FIFTY FOUR FORMORINO REPLAY SCOTCH & SODA Deesigual. new balance adidas TOMMY HILFINGER PLEASE

ENCARA NO ETS SUBSCRIPTOR O SOCI DE L'AGRUPACIÓ?

Per a poder existir, tant l'Agrupació Cultural com el *Llum d'Oli* necessiten la col·laboració i compromís de la gent de Porreres. Som molts, però encara volem ser més! T'animam a subscriure't a la revista o bé a fer-te soci de la nostra entitat, així ens ajudareu a seguir endavant amb la nostra tasca desinteressada en favor de la cultura i la informació al nostre poble.

Preus: si tens menys de 30 anys, el cost és de 20€ anuals. A partir dels 30 anys, el preu és de 35€ anuals. Subscripció a la revista: 15€ anuals. Totes les modalitats inclouen l'enviament del *Llum d'Oli* al vostre domicili! Contacta amb nosaltres a través de l'adreça llumdoliporreres@gmail.com

Podeu trobar el *Llum d'Oli* a la venda als següents establiments: estanc Ca n'Ana, papereria es Cantó, papereria Nova Pemi, fruiteria Ca na Maria, a l'Escrivania i a la Cooperativa Agrícola.

ELECCIONS A LA VISTA

Abril del 2023 - Núm. 175
Dipòsit Legal PM 76/1979

Edició:

Agrupació Cultural de Porreres
Carrer d'en Mago, núm. 6
agrupacioculturalporreres@gmail.com
<https://agrupacioculturalporreres.cat/>
www.facebook.com/acporreres
www.facebook.com/llumdoliporreres
@acporreres (Twitter i Instagram)

Coordinació:

Catalina Maria Garí Blanch
llumdoliporreres@gmail.com

Consell de redacció:

Catalina Garcia Garí
Sebastià Llteres Llteres
Francesc Melià Barceló
Maria Antònia Nicolau Rosselló
Gabriel Noguera Vich
Marc Prieto Gornals
Cesca Roig Sampol
Cristina Sorell Adrover

Col·laboradors/es:

Joan Barceló Barceló
Maria Barceló Crespí
Germanes Barceló-Crespí
Miquel Garcia Segura
Aina Ginard Bauzà
Caterina Gornals Miralles
Joana Mora Cerdà
Joan Melià Garí
Mercè Oliver Oliver
Carme Pinya Medina
Jaume Rosselló Tomàs
Lluís Sastre Barceló
Simó Tortella Sbert
Andreu G. Veny i Miró
Neus Viedma Font

Agrupació Escaquista Porreres
El PI-Proposta per les Illes
MÉS per Porreres
Partit Popular
PSIB-PSOE
Veus Feministes Porreres
CEIP Climent Serra i Servera

Fotografies:

Arxiu Agrupació Cultural
Facebook de l'Ajuntament

Correcció lingüística:

Catalina Maria Garí Blanch

Coberta: fotografia de les quatre persones
que es presenten a la batlia de Porreres, presa
per la fotògrafa porrerenca Cati Vaquer Viedma.

Imprimeix:

Gràfiques LLOPIS, S.A.
Tel. 971 58 04 89
e-mail: disseny@grafiquesllopis.com

*Els articles publicats reflecteixen
únicament l'opinió dels seus autors.*

El pròxim 28 de maig Porreres es prepara per a les dotzenes eleccions democràtiques després de la mort de Franco. La revista que teniu a les mans n'ha fet ressò de totes elles i, per això, en aquest número hem volgut dedicar-hi un espai específic. I és així, per una banda, perquè és més que notori que tant la revista com l'entitat que l'edita són uns fermes defensors d'allò que podem anomenar valors democràtics i el fet de tenir accés a la informació, en aquest sentit, és indispensable; per altra, en tant que cronistes de l'actualitat local, no volem ni podem deixar de banda l'oportunitat de testimoniar-ho.

Les eleccions municipals de 2023 ens dibuixen un escenari en què, o bé podrem decantar-nos per una certa continuació del govern actual, amb els mateixos caps de llista d'El PI i el PSOE, o bé apostar per canvis de lideratge dels partits de l'actual oposició, MÉS i PP, que han renovat candidats. Tenim l'oportunitat de triar els candidats que pensem que millor gestionaran les necessitats del poble, fora oblidar que el pressupost amb el qual comptem és de tots els contribuents.

Parlar d'eleccions és parlar de futur i parlar de reptes. O més ben dit, de grans reptes. En aquest sentit, ens demanam: quins són aquests grans desafiaments davant els quals ens trobam com a poble? El Porreres de 2023 presenta uns trets i unes necessitats diferents que ens aboquen a unes noves realitats.

El creixement demogràfic experimentat se'ns presenta com un factor determinant d'aquesta nova realitat. Som un poble d'acollida on convivim porrerencs i porrerencs de diferents indrets, cultures i religions. Aquesta situació genera espais de contacte però també de desavinença. Resta molt de camí per a recórrer, és cert, però són moltes les oportunitats que podem aprofitar. Apostant per una convivència en positiu i des de la participació de la comunitat ens ha de fer dibuixar nous escenaris.

Aquesta mateixa realitat ens pot portar a la despersonalització. «Porreres ja no és allò que era» és una expressió que, si param l'orella, podem sentir en converses aquí i allà. Com casar, doncs, l'homogeneïtzació i les conseqüències de la globalització sense reduir allò que identifiquem com a trets característics propis?

És el cas de la nostra llengua, tret identitari: veiem amb un cert desconcert com minva l'ús social del català a Porreres. No per falta de polítiques o classes en català, sinó per la presència d'altres llengües i l'augment del castellà en l'àmbit quotidià dels nostres carrers i cases. Com podem afrontar, doncs, aquesta situació recentment instaurada?

D'altres són els temes que hem d'encarar: una economia incerta i complicada, problemes amb l'energia i l'aigua, la sanitat, l'habitatge (més car i inaccessible), la mobilitat, el món educatiu i cultural, l'associacionisme, la participació ciutadana real i efectiva i tants altres que sembla que només abordam i reflexionam una vegada cada quatre anys.

En definitiva, ara tenim una oportunitat de modelar el futur a través d'unes eleccions locals, d'apostar per com i qui ha de fer front als envits. És important que hi participem, que diguem la nostra: anar a votar és un fet que s'ha de revalorar! I hem de pensar que, quan ho feim, triam els candidats o candidates més preparats i compromesos, perquè els nostres vots seran els encarregats de decidir el camí que volem seguir per Porreres.

CONCERT SOLIDARI GOSPEL

El passat dissabte, 4 de març tengué lloc el Concert Solidari de Gospel a l'Església Parroquial de Porreres. En aquest acte Palma Gospel Singers, cor dirigit per Rafel Fiol i acompanyat pel pianista Andreu Burguera, oferí un concert solidari a benefici de Càritas Porreres. L'Agrupació Cultural de Porreres col·laborà fent difusió de l'acte entre els socis i simpatitzants de l'entitat.

ció de la dona al llarg del temps i les accions que s'han hagut de dur a terme com a col·lectiu per tal d'intentar arribar a una situació d'igualtat. Una de les idees més importants que ens ha quedat de l'explicació és que hem de tenir present que no lluitam pels drets de les dones d'un poble o d'un país, sinó que ho feim per totes les dones del món. Amb aquesta cita ens va fer reflexionar i veure que s'ha recorregut un tram de camí, però que cal molta més feina per a lluitar pels drets de totes les dones independentment de quin sigui el seu origen.

EIXIDA CULTURAL I PAISATGÍSTICA PER TERRES D'ARTÀ

Diumenge, 5 de març es duagué a terme una eixida cultural i paisatgística que va discórrer pel terme d'Artà. En aquesta ocasió vam poder veure els talaiots de Pula (Son Servera) i, ja en el terme d'Artà, accedírem a l'ermita de Betlem amb esplèndida panoràmica sobre la badia d'Alcúdia. Al poble, pujàrem al recinte de l'Almudaina i al santuari de Sant Salvador i arribàrem fins a l'església parroquial de la Transfiguració del Senyor.

De retorn, passàrem per una carretera secundària de gran interès paisatgístic: el camí de Carrossa (Artà) i el camí de ses Planes (Sant Llorenç des Cardassar). Discorr per les muntanyes de Calicant i ran del torrent de ses Planes, el desbordament del qual, l'octubre de 2018, suposà una catàstrofe de la qual se'n guarda un trist record.

LLIÇÓ «PETITA, GRAN HISTÒRIA DE LA LLUITA DE LES DONES PELS SEUS DRETS», D'ESPERANÇA BOSCH FIOI

Dissabte, 11 de març la doctora Esperança Bosch Fiol impartí una lliçó titulada «Petita, gran història de la lluita de les dones pels seus drets». L'objectiu d'aquesta no fou d'altre que traçar un recorregut històric per a exposar als assistents la situa-

EIXIDA CULTURAL A CIUTAT

El dimarts dia 16 de març, a l'horabaixa, va tenir lloc una eixida cultural a Ciutat. Visitàrem l'Arxiu del Regne de Mallorca i Can Vivot, un dels casals senyorials més importants de la ciutat.

ENTREVISTA-CONVERSA AMB MARGALIDA SOLIVELLES

Divendres, 24 de març es duagué a terme una entrevista-conversa que tenia per títol «Margalida Solivelles, TV3, Palma». I és que en aquesta ocasió tenguérem entre nosaltres l'excorresponsal a les Illes Balears de la Televisió de Catalunya. Per mitjà d'una conversa amb Biel Oliver Majoral i Agnès Van-

rell, poguérem conèixer la trajectòria de la periodista i analitzar, juntament amb ella, els trenta-sis anys que dedicà a aquesta professió. A més, gaudirem de sentir el record de moments especials i anecdòtics dels seus anys de dedicació.

EIXIDA CULTURAL A LLUCMAJOR

El divendres, 1 d'abril, a l'horabaixa, vàrem anar a Lluçmajor. De pas, paràrem per la font del Pèlag. Ja al poble visitàrem l'església i el claustre del convent franciscà de Sant Bonaventura, on destaquen les pintures amb tècnica de grisalla. Endemés, una exposició sobre la indústria de la sabata que tan important ha estat per a Lluçmajor.

Al Centre Internacional de Fotografia Antoni Catany poguérem admirar diverses exposicions de fotos.

Un recorregut urbà va permetre recordar la poetessa M. Antònia Salvà i Ripoll (1859-1968) fent lectura d'alguns dels seus poemes davant el monument a l'Espigolera i al cantó de la Bombarda.

ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA I EXTRAORDINÀRIA

Dia 1 d'abril de 2023 es va celebrar l'Assemblea General Ordinària de l'entitat al local social. Després d'unes paraules de

benvinguda de la presidenta Joana Mora Cerdà començà l'assemblea, com manen els estatuts, amb el següent ordre del dia:

- Lectura i aprovació de l'acta anterior, la qual es va aprovar per unanimitat.

- Informacions diverses de presidència: es feu un breu resum del que ha estat el 2022 quant a activitats i actes celebrats al voltant dels 50è aniversari, la publicació del llibre sobre l'Agrupació Cultural que es va presentar a l'auditori ja entrat l'any 2023, sobre la qual Joana Mora va dir «una tasca magnífica i que ara ja forma part del llegat escrit de la història del nostre poble. Enhorabona als autors».

Es recordà que a l'assemblea extraordinària d'associats celebrada dia 12 de febrer de 2022 (a la qual s'havia d'elegir una nova junta), els associats acceptaren la proposta d'un grup de persones sòcies formades per Francesc Melià Barceló, Catalina Maria Garí Blanch, Catalina García Garí i Gabriel Noguera Vich, que varen proposar la possibilitat que ells quatre, juntament amb una representació de la junta sortint formada per Joana Mora Cerdà, Maria Antònia Nicolau Rosselló, Joana Matas Segura, Joan Ferrà Sansó i Tòfol Noguera Font, formassin una "junta transitòria".

- Es comunicà les altes i baixes de l'any 2022 tant de socis com del *Llum d'Oli*.

- Joana Matas, tesorera de l'entitat, presentà l'estat de comptes.

- Maria Antònia Nicolau, en funció de secretària suplent, llegí la relació de les activitats duites a terme al llarg de l'any 2022, que no han estat poques!

A continuació es passà a l'**Assemblea Extraordinària** per a elegir la nova junta. Actuà de president la persona sòcia de més edat assistent a l'assemblea, Joan Castells Marquès, i de secretari la persona més jove, Sebastià Lliteres Lliteres. Es varen llegir els noms de l'única candidatura presentada, per llavors passar a la seva votació. Les persones que conformaren la candidatura són: Francesc Melià Barceló (president), Catalina Maria Garí Blanch (vicepresidenta), Catalina García Garí (secretària), Jaume Andreu Colom (tesorer) i com a vocals: Agnès Vanrell Sureda, Jaume Terrades Calafell, Francesca Servera Toledo, Joan Antoni Puigserver Rosselló i Domènec Cintes Sastre.

A la votació, totes les persones assistents votaren a favor de la nova junta. Joana Mora, emocionada, tengué unes paraules d'agraïment per a totes les persones que l'han acompanyada durant tants d'anys al capdavant de l'entitat i encoratjà al nous membres de la junta a seguir amb l'amor i l'estima cap a la nostra llengua i la nostra cultura.

PASSEJADA PER LA MEMÒRIA

Dissabte, 15 d'abril, es va dur a terme l'acte institucional de recordança a les víctimes de la repressió franquista darrere de

l'oratori de La Creu de Porreres. L'Agrupació Cultural volgué ser present a l'acte i, a més, organitzà una passejada per la memòria seguint l'exemple que ens deixà la desapareguda Assembla Popular de Porreres. Per aquest fet, ens trobarem a la plaça de la Vila i empenquèrem el camí cap al cementeri.

PARADETA DE VENDA DE LLIBRES EN CATALÀ

Diumenge, 16 d'abril, el Diumenge de l'Àngel, en el marc de la festa de Montsió, l'Agrupació Cultural no desaprofità l'oportunitat de continuar muntant la paradeta de venda de llibres en català. Gràcies a la col·laboració de la llibreria Quart Creixent, poguérem oferir als assistents una gran varietat d'obres i fomentar així la lectura en català. Moltes gràcies a tothom que hi passà i que adquirí alguna publicació. A més, aprofitarem l'espai per a donar més visibilitat a l'Agrupació

Escaquista que des de fa un temps torna jugar a l'entitat de la qual sorgí.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE *L'INFERN D'EN JOAN DE CAN PUIG*, DE MICHEL LLOMPART

Divendres, 21 d'abril, va tenir lloc la presentació del llibre de Michel Llompart Ballester *L'infern d'en Joan de can Puig. Un mallorquí als camps de concentració nazis*. Presentà l'acte To-

meu Canyelles, de Nova Editorial Moll, que destacà la seva importància, no només com a testimoni històric del que va succeir, sinó sobretot com a recurs pedagògic, per tal que els joves coneguïn aquestes històries i que no es tornin a repetir.

Fou molt emotiva la intervenció de l'autor, Michel Llompart, que ens explicà què va fer que es decidís a escriure la història del seu pare, en Joan *de can Puig*, un algaidí que migrà a França a la recerca d'una vida millor, col·laborà amb la Resistència contra els nazis i sobrevisqué a l'internament durant un any al camp de concentració de Buchenwald. Un testimoni sense rancúnia, que ens recorda que els familiars també han estat víctimes.

«DEBANANT MOTS», A CAMPOS

Diumenge, 23 d'abril, el grup de poesia de l'Agrupació, els Tallats de Lluna, dugueren a terme el recital poètic i musical «Debanant mots» en el marc dels actes de Sant Jordi de Campos.

LLIÇÓ «SUBJECTE, TRAUMA, PÈRDUA, DOL», A CÀRREC DE PETRA RAMONELL

Dissabte, 29 d'abril, Petra Ramonell Sastre impartí una lliçó que ens parlava sobre la reflexió que es pot fer des de la psicoanàlisi del trauma intergeneracional que suposà la guerra del 36 i la postguerra en la subjectivitat dels ciutadans. Na Petra és especialista en el camp de la psicoanàlisi i, per mitjà de les seves paraules, ens manà a reconstruir una nova manera d'analitzar i de veure la tasca que s'ha fet i que cal que es faci en matèria de recuperació de memòria històrica.

Sens dubte fou una lliçó molt interessant que ens mostrà una nova manera d'estudiar la història.

ESCACS A L'ACP

El club d'escacs de Porreres, que té per nom Agrupació Escaquista de Porreres, torna a formar part de l'ACP i té la seva seu al local d'aquesta. S'han desenvolupat diverses activitats relacionades amb els escacs. Des d'octubre s'han realitzat classes per a nins (i no tan nins) els divendres a les 17:00h. La duració de les classes és d'una hora i el nombre

d'alumnes està al voltant de sis. Les classes continuaran fins al final del curs escolar. Alguns dels participants s'han engrescat tant que han decidit jugar la Lliga Promoció 2023 gestionada per la Federació Balear d'Escacs i dedicada precisament a jugadors que estan començant. L'equip dels nins, format per set jugadors, han disputat encontres a quatre taulers contra diferents equips de diversos clubs de Mallorca. La competició ha tenguut lloc els dissabtes a les 16:30h i s'ha alternat entre jugar a Porreres i a fora. Ha estat una molt bona experiència per als nins (i també per a les seves famílies).

El club d'escacs també té un equip format per adults que ha jugat a la Primera Categoria del Campionat de Mallorca per equips, també organitzat per la Federació Balear d'Escacs. L'equip té set jugadors inscrits, però només en poden jugar quatre a cada encontre, aquest fet permet poder anar variant les alineacions. Els enfrontaments han estat contra vuit equips que pertanyen a la mateixa categoria (Primera). L'equip de Porreres ha quedat en cinquè

lloc, no puja de categoria (a Preferent), però tampoc baixa (a Segona). Els bons resultats han estat gràcies a la veterania d'alguns jugadors, entre els quals destaca l'incombustible Jordi Oliver Garí, i sobretot a l'empenta dels joves Joan Miquel Jaume Ferrà i Manel Armero Melià. Si aquests dos jugadors porrerencs continuen com fins ara el futur del club és prometedor.

Podeu trobar més informació a <https://www.agrupacioescaquistaporrerres.com/>

Benvolguts socis, sòcies, amics i amigues de l'Agrupació Cultural de Porreres!

A l'assemblea extraordinària de l'entitat celebrada el passat mes d'abril, un grup de persones associades formades per Francesc Melià Barceló, Catalina Maria Garí Blanch, Catalina Garcia Garí, Jaume Andreu Colom, Agnès Vanrell Sureda, Domènec Cintes Sastre, Jaume Terrades Calafell, Francesca Servera Toledo i Joan Toni Puigserver Rosselló va presentar-se com a nova junta directiva de l'entitat.

Després d'un any d'aprenentatge, juntament amb els membres de l'anterior directiva, ens hem vist amb coratge per a iniciar una nova etapa, atès que els objectius que s'havien plantejat durant aquest any —per una banda, formar una junta directiva per a presentar-se a unes properes eleccions de l'entitat i, per altra banda, aprendre el funcionament intern d'aquesta per poder-la així dirigir amb encert— s'havien vist aconplerts.

Ja hem posat fil a l'agulla perquè l'Agrupació Cultural segueixi tan viva i tan activa com abans. Un dels nostres objectius és fer de l'Agrupació una entitat més oberta als seus associats i, per aquest fet, sempre que tenguem alguna idea o proposta, serà ben rebuda.

Moltes gràcies als membres de l'anterior junta directiva que ens han fet costat i ensenyat durant aquest temps — i que continuen donant-nos suport i ajudant-nos— i a totes aquelles persones que, sense ser de la junta, no escatimen esforços per fer-nos propostes i estendre'ns la mà per a qualsevol cosa que necessitem.

NOTICIARI PORRERENC

Redacció

PRESENTACIÓ DE XISCA MORA COM A CANDIDATA DEL PI A LA BATLIA

Divendres 3 de març de 2023 Xisca Mora va ser presentada com a candidata a la batlia de Porreres per tercera vegada consecutiva. Intentarà revalidar la batlia una legislatura més envoltant-se de persones que volen fer feina per Porreres. L'actual batlessa va argumentar que la seva experiència en el càrrec és el seu millor aval per a continuar exercint la batlia. «Tenc més força i il·lusió que mai per a revalidar la batlia del meu estimat poble».

ENTREGA DE LES RESTES D'ANDREU BLANCH BAUÇÀ

El dissabte 11 de març, al Mur de la Memòria del cementiri de Palma, es va retre un homenatge a Emilio García-Peñuela, Antonio González, Llorenç Martorell i, al porrerenc, Andreu Blanch Bauçà, quatre víctimes de la repressió franquista. En aquest acte es va fer entrega de les seves restes a les respectives famílies. Es pensava que estaven enterrats a Porreres i foren localitzats a son Coletes. En concret, les restes del porrerenc foren localitzades a la fossa número 4. Tots quatre han pogut ser identificats gràcies a les mostres d'ADN aportades per fills i filles de les víctimes. A la foto, els familiars d'Andreu Blanch que assistiren a l'acte.

CONCERT DE SETMANA SANTA AMB DANI DE BAZA

Dissabte 18 de març, a l'Església Parroquial, la Filharmònica porrerenca, acompanyada de l'internacionalment conegut

cornetista, Dani de Baza i de la Agrupación Musical Nuestro Padre Jesús de la Humildad, varen delitar al nombrós públic assistent, més de 700 persones, amb un concert de composicions musicals diverses de Setmana Santa.

CONVOCATÒRIA DE LES JORNADES ESTUDIS LOCALS 2023

L'Ajuntament de Porreres ha convocat les IX Jornades d'Estudis Locals. El termini d'inscripció acaba dia 21 de maig de 2023 i les comunicacions es duran a terme els dies 16 i 17 de juny. Les Jornades d'Estudis Locals són una eina que ha de permetre mirar al futur, però tenint molt en compte el nostre passat. Podeu trobar la informació al web de l'Ajuntament (www.porreres.cat)

NAIXEMENT DEL DIARI TotPla.cat

TOTPLA

El passat 23 de març, va iniciar la seva activitat TotPla.cat, el primer diari digital de la comarca del Pla de

Mallorca que es gestiona per la societat microcooperativa Via Forana i neix amb l'objectiu de ser un espai de referència informativa per a les persones que resideixen a aquesta comarca del centre de l'illa. Té la voluntat d'informar del dia a dia local, de l'activitat política, cultural, social, econòmica, etc. Per aquest motiu vol estar al costat de les entitats i de la ciutadania. Cobreix l'actualitat d'Algaida, Ariany, Costitx, Lloret de Vistalegre, Llubí, Maria de la Salut, Montuïri, Petra, Porreres, Sant Joan, Santa Eugènia, Sencelles, Sineu i Vilafranca de Bonany.

APROVACIÓ DELS PRESSUPOSTS DE L'AJUNTAMENT PER AL 2023

El 30 de març, al ple de l'Ajuntament de Porreres, es va aprovar un pressupost de 4,3 milions d'euros per al 2023 amb els vots favorables de l'equip de govern (PI i PSOE) i les absències de MÉS i PP.

L'Ajuntament informa que el pressupost aprovat es fonamenta sota quatre eixos transversals: la transició ecològica, la transformació digital, la cohesió social i territorial mitjançant po-

lítiques socials per al reforç del benestar de la ciutadania, implementant polítiques locals d'ocupació i fiscals justes i la igualtat de gènere.

SETMANA SANTA A PORRERES

El 31 de març, amb el Via Crucis que puja a Monti-sion, es va iniciar la Setmana Santa a la vila. Enguany l'associació de confraries va organitzar una nova processó el diumenge del ram, abans dels dotze sermons. La resta d'actes es desenvoluparen amb normalitat i amb molta participació per part de confraries i de la resta de comunitat cristiana, així com amb presència de la gent del poble als carrers per a gaudir de les processons.

ACTE DE RECORDANÇA A LESVÍCTIMES QUE LLUITAREN PER LA II REPÚBLICA

El dissabte, 15 d'abril, al racó de la Memòria, ubicat darrere de l'oratori de la Santa Creu, es va dur a terme l'homenatge institucional a les víctimes que lluitaren per defensar la Segona República durant la Guerra Civil. Enguany, Maria Antònia Nicolau Rosselló va ser l'encarregada de presentar l'acte i la Dra. en Història de la UIB, Elisabeth Ripoll Gil. L'Agrupació Cultural va organitzar una passejada per la memòria des de la plaça de la Vila fins al cementiri, per a poder acudir tots junts a l'acte.

FESTA DE MONTI-SION

El diumenge 16 d'abril, a les 9 del matí, a la plaça de la Vila, va tenir lloc la partida cap a Monti-sion per a celebrar el Diumenge de l'Àngel. Amb la Filharmònica al capdavant i les autoritats i el poble a darrere es donava el sus a la Festa de Mon-

ti-sion 2023. Allà dalt, com sempre, es va celebrar una missa, el concert de la Filharmònica Porrerenca i la mostra de ball de l'Agrupació Aires de Monti-sion. L'Agrupació va muntar la tradicional paradeta de llibres en català per a incentivar el gust per la lectura; a més, enguany també l'Associació Escaquista va fer una petita demostració del joc.

FIRA ECOLÒGICA

El diumenge, 23 d'abril es va dur a terme la XVI Diada d'Agricultura Ecològica a Porreres amb el lema *Som el que mengem*. APAEMA és qui organitza aquesta diada en la qual es poden trobar paradetes de productes ecològics d'arreu dels pobles de les Illes, tasts, mostres... així com activitats per a infants. Les activitats organitzades tenien l'objectiu d'obrir un espai de debat sobre la importància d'entendre la salut com un tot.

CONCURS DE RESULTATS ELECTORALS

Participa del concurs que organitzam al *Llum d'Oli*! Endevina quants regidors aconseguirà cada partit a les properes eleccions locals de dia 28 de maig. Entre els guanyadors dels resultats es sortejarà un sopar per a dues persones i un llibre de la història de l'Agrupació Cultural. Participa-hi accedint amb el codi QR que adjuntam, o bé envia'ns un correu electrònic a llumdoliporreres@gmail.com

Heu de posar quants regidors traurà cada partit (PI, MÉS, PP, PSOE).

Animau-vos!

Aquí teniu els 9 finalistes del concurs de portades que el *Llum d'Oli* va promoure per a l'anterior número amb el Col·legi Verge de Montis-ion! Na Cesca i na Cristina, membres del Consell de Redacció, varen anar a l'escola per a fer entrega d'un diploma a tots els finalistes i el premi al guanyador, en Sergi Prohens Mulet. Enhorabona a tots i moltíssimes gràcies per participar. Sou uns artistes!

PLUVIOMETRIA

Germanes Barceló-Crespí

MARÇ

Dia 5 .....1,9 litres/m²
TOTAL .....1,9 litres/m²

ABRIL

Dia 1 .....6,1 litres/m²
 Dia 3 .....6,0 litres/m²
 Dia 4 .....9,1 litres/m²
 Dia 13 .....0,5 litres/m²
 Dia 29 .....0,4 litres/m²
TOTAL .....21,1 litres/m²

FE D'ERRADES

En el *Llum d'Oli* anterior, el número 174, sortia la fotografia equivocada dels bessons de sa Bastida. Aquí teniu la correcte. Us demanam disculpes i rectificam l'errada.

ESPAI ESCOLAR

SOS PLANETA TERRA

CEIP Climent Serra i Servera

Dins el marc de les XXIII Jornades Culturals i amb el tema SOS Planeta, Terra el CEIP Climent Serra i Servera va organitzar una Diada de Neteja per camins i carrers de Porreres. El centre està adherit a la Campanya «Let's clean up Europe», de la Conselleria de Medi Ambient i la Fundació Deixalles.

La quantitat de fems recollit va ser de **121'9 quilograms**.

No s'ho podien creure!

MIREIA ESCUDERO TABERNER EL CURS PASSAT VA GUANYAR EL SEGON PREMI DE LES OLIMPIADES DE LLENGUA CATALANA

Redacció

Estudiava segon de Batxillerat a Camps, a l'IES Damià Huguet, la professora de català els animà a participar a les Olimpíades sobre Llengua i Literatura i així ho van fer ella i algunes companyes més.

La primera prova consistí en fer un dictat per via Zoom entre tots els altres instituts que s'hi presentaven. Elles van fer el dictat i la professora els corregí. Resultà que qui va fer menys faltes fou na Mireia. Per tant, passà a la següent fase que consistia en fer un Kahoot!, un qüestionari online al qual hi ha preguntes i et dona quatre opcions de resposta. Les preguntes eren sobre temes relacionats amb la llengua catalana, com és ortografia, gramàtica, sociolingüística i literatura. Per a fer-lo es van haver de connectar per via Zoom, ja que per motius de la pandèmia encara no es permetien trobades de moltes persones.

Com que totes, o quasi totes, les preguntes eren de literatura o sociolingüística, els van anar molt bé, ja que en aquells moments estaven estudiant per a la Selectivitat i aquests són temes que hi apareixen. Amb tot, els va resultar fàcil contestar. Després de la prova, va sortir una llista de les deu persones que havien obtingut més puntuació. En aquest llistat hi havia les dues alumnes

de l'IES Damià Huguet.

La tercera fase consistia a fer una presentació amb Powerpoint a la qual es parlà sobre el tema de l'esport i el català.

«Quan havia de decidir el tema vaig pensar que hi ha molta gent que no sap com

es diuen certes paraules en català i les diuen en castellà, com per exemple *bolos* en lloc de bitlles o penal que diuen *penalti*, i així vaig fer una llista bastant llarga amb l'ajuda dels companys i de la família. També vaig investigar sobre aquest tema i l'evolució del català al llarg dels anys i la seva presència en el món de l'esport, tant a la ràdio com a la televisió. Quan ho vaig tenir recollit ho vaig plasmar en el Powerpoint i, com a suplement, se'm va ocórrer, ja que m'agrada també molt el món de la fotografia, fer vídeos on cada persona deia un castellanisme, fent patent així la presència del castellà en el món de l'esport».

Arribà el dia d'anar a la UIB a presentar el treball. La gent va acceptar molt bé la proposta. En total es feren deu presentacions, totes molt interessants.

Acabades les presentacions, el tribunal va deliberar i va considerar que la proposta de na Mireia havia obtingut el segon premi que consistí en 200 € per a gastar en material escolar i tecnològic i la matrícula gratuïta per anar a la Universitat.

«Per a mi va ser una experiència molt bona perquè vaig veure que la feina havia donat el seu fruit i vaig conèixer companys. L'experiència va ser tan positiva que la repetiria».

BAR
CA'N
GUILLEM
 ENTREPANSTAPESPIZZES

AV. BISBE CAMPINS, 1 PORRERES 971 647 495

Estanc Can Poo

Segells de goma. Tota casta d'impresos d'impremta.

Havans gravats per a festes.

Llibres de text. Revistes. Articles de papereria.

Juguets. Perfumeria. Articles de regal

Avinguda Bisbe Campins, 12 • Porreres.

Tel. 971 16 66 36 - Fax: 971 64 70 24

UN ANY DE FEMINISME A PORRERES

Veus Feministes de Porreres

El feminisme és la idea radical que les dones som persones

Angela Davis

Avui, després de molt d'esforç, perseverança i entusiasme, podem dir que l'Associació Veus Feministes de Porreres ha complert el seu primer aniversari de molts.

Des que ens donàrem a conèixer al poble, el 12 de març de l'any 2022, no hem aturat. Mitjançant la difusió i organització de diferents activitats, la visibilització i sensibilització de diferents temàtiques i la participació en la vida cultural i social del poble, hem intentat mostrar la nostra filosofia que no és més que la de lluitar per un món més inclusiu i igualitari. I sabeu què? Passeta a passeta, Porreres, el nostre petit món, ja ho és un poquet més.

Per cert, actualment, som quasi una quarantena de persones sòcies! Intentam reunir-nos el darrer divendres de cada mes i les reunions són obertes a tothom, així que qualsevol que vulgui afegir-se a les reunions, aportar idees o propostes o vulgui donar una mà hi serà sempre benvinguda.

Cinc cèntims de les principals iniciatives que hem duit a terme en aquest primer any de vida: el cicle "Rompent tabús" (xerrades i tallers sobre temes tabú com ara la menstruació, la pornografia, la menopausa, el postpart, el sòl pèlvic, etc.), un taller sobre detecció de micromasclismes a l'IES Porreres, contacontes per als més petits, la presentació del llibre *Trenant vides*, de Bel Mut amb la preciosa lectura dramatitzada de Tallats de Lluna, o la campanya pel foment de les joguetes no sexistes (us sonen els cartells de "Les joguetes no són per a nin o per a nina, les joguetes són per a jugar?").

Com veis, un any ben complet! Així que, per a celebrar-ho, el passat 11 de març vam voler organitzar un horabaua al parc de n'Hereveta. Un dels objectius era destacar i donar visibilitat a la figura de les dones dins el món de la música, un sector encara molt masculinitzat ple d'artistes i professionals increïbles que, encara a dia d'avui, resten invisibilitzades. Va ser un dia molt intens, divertit i emocionant per partida doble, on vàrem gaudir de valent tant de les artistes que ho van fer possible com de tota la gent que va apropar-se a celebrar aquest dia tan especial per a nosaltres. Deim que va ser doblement emocionant perquè les nostres germanes de Petra ens feren un súper regal que no ens esperàvem: la recaptació de la rifa solidària que havien organitzat amb la intenció de donar una petita empena a alguna associació feminista del Pla. Enguany, com veis, vam ser les afortunades i no podem estar més contentes. Gràcies a aquesta aportació desinteressada, esperam poder seguir posant en funcionament els nostres projectes, dels quals aviat tendreu més notícies.

Tenim molt clar què volem fer i cap on volem anar, sempre des de la paraula, l'educació i la transparència. Sabem que no és un camí fàcil, però tenim molta força i un grup que va creixent dia a dia. Perquè la revolució serà feminista o no ho serà. Seguirem lluitant!

juaneda
miramar

Anàlisi Clíniques

Antònia Sastre Barceló
Farmacèutica

Consulta: Dilluns i dimecres
de 8:00 a 10 hores

Carrer Sa Galla 19 B
Tel. 971 64 70 84

Assegurances: Adeslas (no muface), Asisa, Agrupació Mutua, Axa, Mapfre (no muface), Sanitas, DKV, Groupama, L'Aliança, Caser, Fiatc...

SABEU QUE...

Consell de redacció

...tots els candidats d'aquestes eleccions han tengut sous públics? Alguna cosa hauria de millorar per a evitar aquesta tendència.

...les primeres eleccions locals democràtiques a Porreres no varen ser el 1979, sinó el 1936? Varen ser les primeres eleccions amb sufragi universal, a les quals les dones varen poder votar.

...malgrat aquell resultat, finalment es va constituir una comissió gestora d'esquerres que va impulsar l'escola pública i una reforma de la plaça? Per desgràcia, tots els membres d'aquell equip de govern varen ser represaliats pels falangistes.

...a les primeres eleccions locals després de la dictadura (1979) només s'hi varen presentar dos partits? Varen ser la UCD amb Francesc Sastre Mora i el PSOE amb Pons Feliu Martorell, amb 8 i 3 regidors respectivament.

...en aquelles eleccions hi va haver un intent de pacte d'esquerres entre l'entorn del PSM i el PSOE però que no va fructificar? Es varen haver de reunir al restaurant Sa Canova de Campos per a no aixecar sospites.

...la UCD no va voler presentar cap candidat a la batlia que hagués estat batle durant el Franquisme i que per això Josep Roig Salleras (Pep de *son Amat*) no s'hi va poder presentar?

...el 1983 va entrar la primera dona regidora de la història de l'Ajuntament, na Catalina Trobat Nicolau (PSM)?

...les eleccions de 1987 les va guanyar Josep Roig Salleras amb la marca Alianza Popular, tot i que va quedar empatat a 5 regidors amb Jaume Martorell Cerdà (UM), que havia estat batle fins aleshores? El regidor del PSOE, Miquel Ferrà, es va abstenir i va permetre governar a AP, i per això el varen nomenar tinent de batle d'obres i urbanisme.

...d'ençà que va morir Josep Roig, el PP ha canviat cada any de candidat? El 1999 Biel Barceló Garí, el 2003 Toni Palerm

Mestre, el 2007 Jaume Gil Cuenca, el 2011 Pau Mora Sitjar, el 2015 Mateu Suñer Servera, el 2019 Joan Obrador Gornals i el 2023 Maria Agnès Sampol Sabater.

...només hi ha hagut 4 candidatures que, havent-se presentat, no varen treure cap regidor? El 1987, el PSM amb Joan Barceló Bauçà, el 2003 i el 2007 el PSOE amb Jaume Sorell Nicolau i el 2015 el partit Família y vida, del qual ni recordam el nom del candidat?

...el 1991 el PP va pactar amb UM i varen guanyar les eleccions, però la seva unió va fer perdre vots als dos partits respecte el 1987? Va ser un pacte estrany, ja que els dos caps de llista havien estat batles i estaven enfrontats (Josep Roig i Jaume Martorell).

...aquell pacte, anomenat «Pepum» popularment, va provocar el sorgiment de la candidatura Convergència Porrerenca, encapçalada per Francesc Sastre Mora (batle 1979-1983) que va obtenir un regidor?

...el 1999 es varen unir PSM i PSOE en coalició preelectoral? Les males veus diuen que una part dels votants del PSOE no varen voler votar, i això va impedir que en lloc de 2 regidors en poguessin treure 3.

...el 2003 UM va arrasar a les eleccions amb Joan Sastre Barceló de candidat i amb 8 regidors dels 11 que hi havia? Gairebé 2.000 vots per a UM, quasi 600 per al PP (els seus mínims històrics) i 319 per al PSM, que es va integrar a l'equip de govern.

...el 2013 després de la dimissió de Bernat Bauçà Garau, Xisca Mora Veny va esdevenir la primera batlessa de la història porrerenca?

...Miquel Àngel Veny Mestre ja és la quarta vegada que es presenta com a candidat a batle? Més moral que l'Alcoïà!

L'Escrivania
cafeteria • restaurant

Can Parri
botipa

INSTAL·LACIONS
IE
ESTEVE

**ELECTRICITAT
I FONTANERIA**
INSTAL·LACIONS I REPARACIONS
EN GENERAL

31 DE DESEMBRE, 3 - TEL. 666720032
07260 PORRERES
-DES DE L'ANY 1999-

L'OBTURADOR

Mercè Oliver Oliver

Ball d'Aires de Monti-sion el dia de la festa de Monti-sion

Pujada a Monti-sion del Club Hípic de Porreres

MIRADA INDISCRETA

Aquí teniu un recull de merda. Més ben dit: un recull de fotografies de les merdes que podem trobar pels carrers i voravies del poble. De tota casta, de tota mida, de tot color i... de tota pudor!

Què us pareix aquest caramull de matalassos? És al nou circuit de motos elèctriques que s'ha construït per part d'una entitat porrerenca a la zona de l'Olivar. No sabem si és per a decorar o per a fer-hi la becada. Però sí que sabem que fa lleig i queda *cutre*.

CONFECCIÓ A MIDA
 DISSENY INTERIOR
 DECORACIÓ TÈXIL

CHITÓN
 DECORACIÓN

---

www.chitondeco.com   info@chitondeco.com

DAGMAR & ERICH FUSS
 07260 Porreres/Mallorca   Tel. 971-16 82 57
 Ctra. Porreres – Campos km 0,4   Fax 971-16 85 28

BM ESPORT - SABATES

Ballester Melià

C/. L'Almoina, 19   Tel. 971 16 82 76
 07260 PORRERES   Tel. Part. 971 64 74 21

ETIMOLOGIA

Cesca A. Roig Sampol

VOT

Etimologia

Del llatí *vōtum* 'promesa feta als déus; prec ardent; desig'.

1. Acció en virtut de la qual una persona exerceix el dret de sufragi.
2. Manifestació expressa de la voluntat de cadascun dels membres d'una assemblea o un grup de persones d'aprovar o rebutjar una

proposició o mesura, d'elegir una persona per a un càrrec, etc.

3. *Per extensió* Opinió o parer donat sobre quelcom.
4. Dret a votar.
5. Cos material —papereta, bola blanca o negra, etc.— per mitjà del qual hom vota.
6. **Vot acumulat** - Sistema d'elecció en el qual l'elector pot emetre diversos vots a favor d'un mateix candidat.
7. **Vot acumulatiu** - vot que se suma als altres vots obtinguts per un mateix candidat en diferents districtes, de manera que afavoreixi el triomf d'aquell qui, tot i no tenir prou arrelament en una determinada circumscripció, gaudeix del prestigi general.
8. **Vot consultiu** - Dictamen que donen al-

gunes corporacions o persones autoritzades a aquells que han de decidir un negoci.

9. **Vot de censura** - vot que emet una cambra o corporació per a negar la seva confiança al govern o a la junta directiva.
10. **Vot de confiança** - Autorització o facultat que es dona a algú perquè actuï o decideixi lliurement en un afer.
11. **Vot de qualitat** - vot que, pel fet d'ésser d'una persona de major autoritat, decideix una qüestió en el cas d'empat.
12. **Vot directe** - vot en el qual l'elector designa una persona determinada per a exercir el càrrec que s'ha de cobrir.
13. **Vot en blanc** - Acció de votar amb una papereta en blanc per tal de fer explícit que hom no dona suport a cap de les opcions de la consulta.

14. **Vot indirecte** - vot en el qual l'elector designa delegats (electors en segon grau), els quals designen les persones que han d'ocupar els càrrecs que cal cobrir.

15. **Vot informatiu** - vot que no té efecte executiu.

16. **Vot restringit** - vot en el qual l'elector ha de votar menys representants dels que han d'ésser elegits.

17. **Vot secret** - vot emès de manera que no es pugui conèixer la identitat del votant.

URNA

Definició

1. Vas de diferents formes, emprat especialment per a conservar les cendres d'un mort després de la cremació.

2. Vas o caixa que serveix per a dipositar-hi cèdules, boles, etc., en un sorteig, en una votació.

Etimologia

Del llatí *urna*, 'galleda de pou; urna cinerària'.

ESCRUTINI

Definició

1. Investigació profunda d'una cosa per saber el que és i formar judici sobre ella.

2. Conjunt d'operacions relatives al reconeixement i compte dels vots en una votació.

Etimologia

Del llatí *scrūtīnium*, íd. Recompte de vots.

VENEN TEMPS D'ELECCIONS

Lluís Sastre Barceló

Hem tengut temps per pensar el partit que desitjam, amb tot allò que ens quedam i el que volem canviar.

El PI ve a revalidar na Xisca Mora a batlia. L'experiència que congria és ver té punts a favor i de segur qualche error que no oblidarà qui tria.

El PP aquest any nomena na Maria Agnès Sampol que es presenta perquè vol posar el seu granet d'arena. Són partits forans de vena amb jovent que també empeny. El PSIB posarà seny el temps que el cel guanyarà i un colom retornarà a can Miquel Àngel Veny.

No sabem si canviarà o si seguirà igual. Les promeses són l'aval amb les que hem de confiar. De moment, no ho tenc tan clar cada un té el seu color. Però MÉS té una raó i un nom: Tià Lliteres l'únic que rima amb Porreres a vistes d'un glosador!

QUIMERES (recordança)

Jaume Rosselló Tomàs

De quimeres, de records i d'enyorança, tu vestires tantes vides fent costat. De rialles la tristot i d'esperança cercant somnis de paraules i gaubança, fou la teva veritat.

Generosa de sofrir per tots els altres la bondat floria sempre al teu camí. Ton somriure clarejava en les mirades de conhort, sembrant la pau que despertaves dibuixant el teu destí.

Compartint trossets de vida, quina sort, m'ensenyares a renèixer i començar. De febleses aixecares un cor fort, sense veles arribaves sempre a port, et desitjo un bon volar.

A mon pare, aferrat a la infantesa. A ma mare, tot paciència i saber estar. Mon germà, lliçó de vida mai entesa. Un record per agrair-los amb tendresa de quimeres, enyorar.

FRANCISCA MORA VENY

de can Pau Nobra (Porreres, 1971)

Funcionària de l'Ajuntament de Porreres d'ençà del 1995 i Batlessa de Porreres des de 2013.

Aquests quatre anys de legislatura (2019-2023) han estat singulars i atípics. Quan no dúiem ni un any de gestió, va arribar una pandèmia que ho va aturar tot. El risc de contagi ens va obligar a centrar tots els nostres esforços en garantir, al màxim possible, la salut de les persones i el sosteniment econòmic de les famílies i les empreses.

Es va superar aquella fase duríssima! De la qual també en varen sortir coses positives. Quines? Per exemple, les telefonades d'acompanyament que férem des de l'Ajuntament a persones grans que viuen totes soles, mitjançant un grup de voluntariat. La desinfecció dels carrers per part dels pagesos de la vila, l'acompanyament musical de la Filharmònica Porrerenca des dels terrats de les cases dels músics, les modistes del poble que cosiren mascaretes. En definitiva, la solidaritat de tot un poble. Va ser una vertadera mostra que la col·laboració entre persones ho pot tot. Porreres va tornar demostrar que és un gran poble, Porreres va tornar demostrar el fet de tenir ben arrelats uns valors tan positius i potents que ens fa sentir orgullosos de ser d'aquí i estimar amb immensa passió la nostra gent.

La situació complexa viscuda durant els dos primers anys de legis-

latura ens ha reafirmat en la nostra manera d'entendre el govern: sempre al costat de tothom, avançant amb tothom, ajudant als que, per mil raons, tenen unes condicions de vida més vulnerables.

Ara podem dir amb molta satisfacció que hem aconseguit fer un seguit d'actuacions importants. Per exemple l'ampliació del CEIP Climent Serra i Servera. L'equip de govern va fer una aposta per ajudar amb el que fes falta en la construcció de l'ampliació de l'escola. Ho hem fet bàsicament per dos motius: per poder anar més de pressa i l'alumnat pogués gaudir del centre el més aviat possible. I l'altra raó cabdal ha estat per fer una escola adaptada al nostre entorn i d'acord amb la història d'èxit d'aquest centre.

També s'haurà fet realitat el Polígon Industrial, un altre exemple re-

levant, un lloc imprescindible perquè els empresaris locals puguin desenvolupar, modernitzar i innovar els seus projectes de negoci. Perquè volem un poble ple de vida, també ple de vida econòmica i dinamisme empresarial.

Una altra infraestructura molt necessària i imprescindible: el centre de dia, que s'acabarà d'aquí a poques setmanes i que ens hagués agradat poder inaugurar abans d'acabar aquest mandat, però no haurà estat possible ja que les obres impulsades per l'Ajuntament i executades per la Conselleria d'Afers Socials tenen un cert endarreriment.

No podíem deixar de banda al sector primari, molt important al nostre poble. Per aquest motiu, hem fet molta feina i hem donat suport a la comunitat de regants, a fi que la bassa de regants pugui arreple-

gar les aigües regenerades de la depuradora i aquestes serveixin per regar i cuidar els terrenys de la zona. I hem continuat la tasca de difusió i posada en valor de la nostra pagesia amb diverses fires i activitats.

Per l'equip de govern, l'aigua sempre ha estat un bé molt preuat, per això, gran part del pressupost s'ha destinat a executar el pla de sanejament municipal, separant les aigües pluvials de les residuals i de les aigües brutes, a fi de tenir una xarxa amb unes condicions mediambientals adequades i així poder aprofitar al màxim l'aigua de pluja.

I si parlem de sostenibilitat també hem de destacar la inversió important que hem fet per instal·lar

plaques solars i el canvi a llum Led als edificis municipals. Totes són mesures d'estalvi i de responsabilitat davant la crisi energètica i climàtica.

Però a part de tot el que hem fet, tenim projectes que estan en marxa i volem acabar, tenim moltes propostes que ben aviat presentarem al nostre programa electoral i que us animam a conèixer. Propostes pensant en el demà de Porreres, propostes que ens il·lusionen perquè surten de vosaltres, surten del poble i són per al poble.

Fa anys que lideram una transformació de Porreres. Una cabdal i ben orientada transformació de Porreres. Som un poble referent en serveis públics de primera, en benestar i qualitat de vida, en in-

fraestructures i equipament, en defensa de la nostra personalitat col·lectiva i obertura a les noves tendències del nostre món. Som Porreres! Som la força que sap d'on venim i on vol anar. Som la força que integra, que projecta, que fa i suma, que treballa en positiu per a tothom. Som Porreres, influents a les institucions supramunicipals per aconseguir per al nostre poble inversions i millores. Som Porreres perquè hem demostrat capacitat i sacrifici perquè tenim un projecte i una idea de poble que no s'atura, que va amunt com l'ànima forta que traspua sentiment porrerenc arreu. Som Porreres, seguim! Més lluny, volem anar molt més lluny, i ho volem fer amb vosaltres, perquè Porreres és allò que ens mou i ens commou!

SEBASTIÀ LLITERES LLITERES

Candidat a batle de Porreres

Vaig néixer el 1993 i som fill de na Maria *des Rafal* i d'en Mateu de *son Miró*. Vaig estudiar al Col·legi Verge de Montis-sion, a l'IES Porreres i a l'IES Felanitx. Seguidament, i ja a Barcelona, vaig cursar el grau d'Història i un màster d'Història Contemporània i Món Actual. En tornar, vaig fer feina a l'empresa de mon pare i, al mateix temps, vaig fer el màster de professorat. Vaig participar en la creació de l'Assemblea Popular de Porreres. Som un dels coordinadors del *Llum d'Oli*, juntament amb Catalina M. Garí, amb la qual he escrit el llibre dels 50 anys de l'Agrupació Cultural. Des de 2019, som el director de l'Institut Balear de la Joventut.

Ara MÉS que mai!

Benvolguts veïns i veïnes,

He de començar aquest escrit esmentant el plaer que és per a mi escriure en aquesta revista en ocasió de la candidatura a batle. I ho és

per un motiu ben senzill: hi conflueixen dues de les meves principals ocupacions d'aquests darrers anys: la política local i l'atenció a l'actualitat i a la reflexió que el *Llum d'Oli* ofereix al poble. Com sabeu, des del 2017 i fins a l'actua-

litat, som un dels dos coordinadors d'aquesta revista, amb na Catalina M. Garí. I, com també sabreu, des de juny de 2019 represento el meu partit, MÉS per Porreres, a l'Ajuntament, en companyia de Tomeu Garí i M. Rosa Juan.

Aquests darrers anys han estat intensos de vivències i d'aprenentatges. Després de quatre anys al capdavant de l'IBJove gestionant un equip de seixanta treballadors i més de quatre milions d'euros de pressupost anual, **em vull centrar en Porreres** i en el projecte que té MÉS per al poble. Per això, assumeixo el repte de presentar-me a la batlia en les properes eleccions municipals. I vull explicar **per què** ho faig.

En primer lloc, perquè m'hi acompanya un equipàs. I no parl només dels 23 noms que conformen la llista, sinó de tota l'Assemblea de MÉS per Porreres. Setanta persones que representen la pluralitat i la diversitat del poble, gent de diversos àmbits laborals i amb diferents experiències i expectatives vitals, de totes les edats, que conflueixen en el projecte de MÉS. Un projecte que va començar fa quaranta anys amb Catalina Trobat Nicolau, com a primera regidora del PSM, i que segueix

avui amb més força que mai i, sobretot, amb la motivació de governar.

En segon lloc, perquè ha arribat l'hora d'obrir un nou camí a Porreres, que un nou projecte agafi les regnes de l'Ajuntament per a millorar el poble i poder-hi viure millor. Així ho sentim, i per això ens hem aplegat tantes persones, per aportar idees i solucions al dia a dia dels veïns. Hem pensat i repensat Porreres, i tenim una proposta sòlida per a afrontar els reptes del municipi, que són molts, i algun de complicat: la cohesió social, l'atenció sanitària, l'atenció social a les persones grans i amb necessitats, l'atenció integral a la joventut, l'ús de la nostra llengua, l'oferta cultural i de lleure per a totes les edats, la seguretat pública, les infraestructures insuficients, la mobilitat (inclòs l'aparcament), la neteja de carrers i camins... Tenim un programa electoral ben complet que serà la línia mestra que seguirem si acon-

seguiu la vostra confiança.

I, en darrer lloc, perquè ho tenim tot: la gent, les idees i la il·lusió. I perquè Porreres mereix un batle que es dediqui exclusivament al nostre Ajuntament, a servir la ciutadania porrerenca. Perquè pens que un batle o batlessa no pot tenir altra ocupació que la feina que suposa dirigir un municipi. Aquesta serà la nostra prioritat. Ara MÉS que mai, amb la vostra confiança, guanyarem!

LLISTA ELECTORAL DE MÉS PER PORRERES

1. Sebastià Lliteres Lliteres
2. Marta Escoda Trobat
3. Tomeu Garí Salleras
4. Maria Vaquer Viedma
5. Toni Sastre Bauçà
6. Antònia Amengual Salleras
7. Fèlix Amengual Barceló
8. Aixa Leiva Julià
9. Baltasar Ferrer Ballester
10. Bàrbara Cortès Segura
11. Maria dels Àngels Domínguez Barceló
12. Bartomeu Sastre Martorell
13. Maria Rosa Juan Moll
14. Bartomeu Barceló Oliver
15. Xisca Julià Móra
16. Miquel Grimalt Melià
17. Rosa Rotger Font
18. Toni Gorrias i Duran
19. Carme Marí Nadal
20. Emilio Maya Barrantes
21. Maria Juan Orell
22. Miquel Morlà Vicenç
23. Joana Mora Cerdà

Maria Agnès Sampol

Candidata a la batllia
de Porreres per a les
eleccions municipals
del proper 28 de
Maig

Volem reposicionar Porreres al lloc que li correspon

El programa que presentarem és un programa per a tothom, per construir junts el futur del nostre estimat poble perquè tenim ben present tant els ciutadans actuals com també les futures generacions.

Volem ser rigorosos amb la gestió dels doblers públics per poder reforçar els serveis públics i també l'economia.

Estarem al costat de tots els ciutadans i de tots els sectors, així com també de les associacions i entitats que s'encarreguen de donar vida al poble.

El meu equip i jo tenim molt clar que volem fer feina per Porreres sense fer distincions de color polític, tots tenim les nostres necessitats i interessos i escoltarem i resoldrem els problemes a TOTS i cada un dels ciutadans.

Perquè estimam i volem el millor per Porreres, veniu a conèixer el nostre equip i les nostres propostes!

Presentació de la candidatura

14 DE MAIG A LES 20H

AUDITORI MUNICIPAL

Vos esperam!

MIQUEL ÀNGEL VENY

Candidat a batle

S'acosta una nova cita electoral en la qual els porrerencs i porrerenques tornam a les urnes per a elegir l'equip de persones que han de gestionar el nostre municipi durant els propers quatre anys. Són unes eleccions molt importants, ja que els propers anys hi ha grans reptes a afrontar i, per això, totes i tots hem d'exercir el nostre dret a vot, amb molt de seny.

Per a aquesta propera cita electoral, el partit socialista presenta la candidatura del poble, l'única candidatura que representa la vertadera diversitat del nostre municipi, encapçalada per en Miquel Àngel Veny Mestre.

El nostre candidat és una persona sobradament preparada, amb un gran coneixement de l'administració, tant local com autonòmica. Compta amb dotze anys d'experiència duent la veu dels socialistes i porrerenques a l'Ajuntament de Porreres. Els quatre darrers anys ha format part de l'equip de govern, gestionant una àrea tan important com és Serveis Socials i Sani-

tat, en una legislatura marcada per la Pandèmia de la Covid i la posterior crisi econòmica. Han estat quatre anys que han requerit un gran esforç per estar al costat dels veïns, sobretot els que ho han passat pitjor, i ha estat a l'alçada de les circumstàncies que s'han hagut d'anar abordant.

També ha demostrat la seva capacitat de gestió ocupant càrrecs tan rellevants com la Secretaria General de la Conselleria d'Urbanisme i Ordenació del Territori del Consell de Mallorca, la legislatura 2007–2011, o aquests darrers vuit anys com a Subdirector de l'Hospital Universitari Son Espases, treballant per una sanitat pública i de qualitat des de la direcció de l'hospital de referència de les Illes Balears i estant a primera línia de la gestió de la pandèmia de la Covid, que va requerir donar el millor de cada un.

Per aquestes properes eleccions, l'acompanyen un grup de dones i homes que representen l'actual diversitat del nostre poble i que combina experiència i

il·lusió, joventut i veterania, fermes valors feministes i moltes ganes de treballar per tots a els porrerencs i porrerenques.

Els propers anys serà necessari un govern experimentat, amb un projecte realista i molt enfocat a les persones, decidit a mantenir uns serveis públics de qualitat, apostar per la seguretat, la transparència,

la participació ciutadana escoltar els nostres joves, que són el futur, i atendre els nostres majors, que han fet progressar el nostre poble fins el que és avui, acollir i integrar els nouvinguts, apostar per la protecció del medi ambient, ja que som responsables del poble i del planeta que deixarem als nostres fills i nets, i promocionar i recolzar la xarxa econòmica del nostre municipi, clau per a mantenir el nivell de vida i el benestar dels nostres ciutadans, sense oblidarnos de continuar apostant per una sanitat i una educació públiques i de qualitat. Estar al costat dels ciutadans per tal de donar solució

als seus veritables problemes, com pot ser l'accés a una vivenda digna i a un preu assequible. Tot des de la perspectiva del feminisme i amb l'objectiu d'aconseguir una veritable igualtat efectiva entre dones i homes.

Amb tot, per a tots vosaltres, ens presentam com l'opció progressista, feminista, amb l'experiència i la il·lusió necessàries per a afrontar tots els reptes que es presenten. El proper dia 28, pensa en les persones, pensa en el benestar social, pensa en el futur: vota PSIB-PSOE, vota Miquel Àngel Veny.

Candidatura:

- 1 - Miquel Àngel Veny Mestre
- 2 - Mariela de Jesús Ruiz Meza
- 3 - Joana Maria Fernández Valcaneras
- 4 - Bartolomé Mora Ordoñez
- 5 - Elena Rodríguez Bermejo
- 6 - Cristina Cerda Pedroche
- 7 - Juan Gelabert Mestre
- 8 - Verónica Karina Burgos Minuche
- 9 - Llorenç Grimalt
- 10 - Yudelka Almonte Rodriguez
- 11 - Juan Serrano Rueda
- 12 - Juana Ana Abraham Dominguez
- 13 - Javier Ponce Mora

Mariela

Joana

Tolo

Elena

Cristina

Juan

Vera

Llorenç

Yudelka

Javi

Juan

ROSER VIDA

Caterina Gornals Miralles

Na **Roser Garcia Vidal** *de can Vidal*, va néixer a Porreres el 2003. Va cursar els seus estudis obligatoris al col·legi Verge de Montis-sion i a l'IES Porreres, i va continuar l'etapa postobligatòria a l'IES Damià Huguet de Campos, on va cursar el batxillerat Científic-Biològic. Una vegada acabada aquesta etapa, va partir cap a Girona on actualment està cursant el segon curs de Medicina.

A na Roser li agrada la música, dibuixar, viatjar i jugar a bàsquet, a més de passar temps amb la família i amics. Al *Llum d'Oli* número 142, publicat el mes de juny de 2015, podreu trobar una altra entrevista que li vàrem poder fer quan va ser seleccionada per a jugar amb la Selecció Balear Mini de bàsquet.

D'on sorgeix aquesta vena artística?

A casa, tant a la meva mare com a la meva jove, na Marga, sempre els ha agradat molt la música i a la meva jove, també pintar. A més, de venir de família fotogràfica. Des de petita jo vaig començar a l'escola de música i m'agradava molt, feia solfeig i vaig començar a tocar el piano. Cap als 10 anys, a una actuació de piano, ja vaig tocar i cantar una cançó. Cap als 16 anys va ser quan vaig començar a tenir més interès per la meua veu i vaig fer un curs de guitarra.

El curs passat, quan vaig partir de l'illa, va ser quan vaig començar a escriure i

a compondre les meves pròpies cançons. El primer curs de la carrera el vaig fer a Vic i allà cantava amb el cor universitari. El professor era en Miquel Rojo, trompetista del grup Oques Grasses, i vaig fer un grup on s'hi respirava molta música i vaig començar a gaudir-la i a descobrir-la un poc més, fet que em va inspirar per a iniciar-me en la creació de cançons pròpies.

Quin tipus de música fas?

No puc dir que faci un tipus de música en concret, ja que és una mescla de diferents gèneres que m'agraden. Tenc tres cançons publicades i cap d'elles segueix el mateix estil musical. A l'hora

de fer la música, cerc aquell estil que em faci sentir identificada amb el que vull transmetre.

A on podem escoltar les teves cançons?

Les meves cançons les podeu trobar a Youtube o a Spotify, cercant per Roser Vida. A més, a Youtube també hi ha el videoclip de la cançó *Ser o no ser*, que vaig gravar juntament amb en Joan Xoxa.

Roser Vida és el teu nom artístic. Com sorgeix aquest nom?

Va ser un poc improvisat, ja que vida és una paraula que m'agrada, la trob molt

Bar Pub
ES FAROLET

COOPERATIVA AGRICOLA DE PORRERES
(Sdad. Coop. Ltda.)

Tel.: 971 64 71 81
E-mail: agricolaporreres@hotmail.com
Carrer de sa Cooperativa, 29
07260 Porreres - Illes Balears

guapa i completa; però a més, les meves cançons parlen de la meua vida i experiències o vivències que m'he pogut trobar. A això, cal afegir-hi que la paraula vida és fonèticament una mescla dels meus dos cognoms. Vaig trobar que era una bona relació i m'agrada com sona.

Quina va ser la primera cançó que vares escriure?

Ser o no ser, una cançó que parla de les malalties mentals. Va sorgir durant un moment de canvi de la meua vida, quan vaig partir de l'illa, i dona un missatge d'esperança i valentia en moments de més vulnerabilitat.

Quantes cançons pròpies tens?

Publicades en tenc tres, tot i que en tenc un parell més d'escrietes però no acabades. Al meu Instagram vaig publicant algunes creacions que vaig fent, així com van sorgint.

Quin procés segueixes per a crear una cançó?

No tenc un únic procés ni sempre ho faig igual. Normalment primer m'enregistra fent uns acords, la música, i alhora vaig xiuxiuejant una melodia. Potser en un primer moment surt alguna lletra que encaixa i a partir d'aquí vaig creant. Altres vegades partesc d'una lletra que ja pugui tenir escrita i cerc una música.

Què t'inspira a escriure?

La meua inspiració són les meves experiències i emocions. Intent que altres persones es puguin sentir acompanyades quan m'escolten. També s'ha de dir que durant l'època d'estudi o quan tenc més feina, quan menys temps tenc, és quan sol tenir més inspiració i a vegades costa poder fer les dues coses.

Quines són les teves influències musicals?

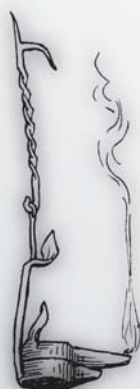
Moltíssimes, escolto música molt diversa. Des de grups més propers com Antònia Font, Oques Grasses, Buhos... a artistes i grups com Taylor Swift, Adele, Coldplay, Queen, Beatles, Rolling Stones o Dani Martín, entre d'altres.

Quines actuacions has fet?

La primera actuació com a Roser Vida

va ser l'any passat al concert a benefici de la Germandat de Donants de Sang a l'Auditori de Porreres. També l'any passat, després d'un concert amb la coral universitària, vaig cantar algunes cançons sola i quan anava a classes de piano amb na Dolors García havia fet algunes versions.

Per acabar, volem dir que aquest estiu na Roser i na Neus Garí han duit a terme un voluntariat musico-mèdic a l'hospital Joan March i a l'hospital Son Llàtzer. Elles anaven a animar les persones majors durant les sessions de rehabilitació i les ajudaven a passar una bona estona, a no estar tan pendents dels exercicis que havien de fer. Així estaven més relaxades i manco tenses. També podeu veure un vídeo al YouTube de Roser Vida.

EL LLUM D'OLI TAMBÉ ÉS VOSTRE

T'agradaria veure publicada la teua opinió al *Llum d'Oli*? Tens alguna queixa, suggeriment o proposta? Vols col·laborar amb nosaltres? Ara pots fer-ho a través de l'adreça llumdoliporreres@gmail.com, o en persona quan ens topis pel carrer!

Si t'interessa, pots consultar els números anterior en format digital a l'apartat «Llum d'Oli» de la nostra web www.agrupacioculturalporreres.cat.

Volem ser la veu del poble! El Llum d'Oli és cosa de tothom!

ELS NOMS MÉS FREQUENTS A PORRERES SÓN MARIA I ANTONIO

Aina Ginard Bauzà

Maria i Antonio són els noms més freqüents a Porreres. En concret, hi ha 179 dones empadronades amb aquest nom a la Vila i 121 homes que es diuen Antonio, segons dades de l'Institut Balear d'Estadística de l'any 2022. A continuació, els noms de dona més posats a Porreres són Catalina, Francisca, Antonia i Margarita. I d'home, Juan, Miguel, Joan, Gabriel i Bartolomé.

Aquestes dades provenen del padró i de fitxes de naixement. Estan escrits en majúscules i sense accents, amb la grafia tal i com apareix. Per altra banda, els noms hipocorístics, com Toni —que ve d'Antoni— o Pep —que ve de Josep— també figuren de forma separada. Per tant, es comptabilitzen de forma diferent noms com Antonio i Antoni, però no hi ha diferència entre María i Maria.

Per tant, la diferència quantitativa entre el nom de dona més comú a Porreres, Maria, amb 179 persones, no és tan gran quan es compara amb la suma d'Antonio (121), Antoni (31) i Toni (18), que dona 170.

Com es pot veure al gràfic adjunt, moltes persones conserven el seu nom en castellà. Entre els 50 més freqüents hi ha 100 dones que es diuen Margarita i 56 Margalida; 28 Micaela i 8 Miquela; 28 Aina i 21 Ana; 14 Aina Maria i 14 Ana María. D'home, a més del cas dels Tonis que s'ha comentat, hi ha 107 Juan i 65 Joan; 93 Miguel i 54 Miquel; 62 Gabriel i 11 Biel; 50 Jaime i 32 Jaume; 61 Bartolomé, 31 Bartomeu i 11 Tomeu; 50 Mohamed i 14 Mohammed; 37 Jose i 17 Josep; 41 Francisco i 12 Francesc; 37 Rafael i 14

Els noms més freqüents a Porreres*

Dones		Homes		Dones		Homes			
Nom	Freqüència	Nom	Freqüència	Nom	Freqüència	Nom	Freqüència		
2	Catalina	139	Juan	107	27	Laura	15	Josep	17
3	Francisca	111	Miguel	93	28	Aina Maria	14	Manuel	16
4	Antonia	108	Joan	65	29	Ana Maria	14	David	15
5	Margarita	100	Gabriel	62	30	Maria Carmen	14	Youssef	15
6	Margalida	56	Bartolome	61	31	Maria Isabel	14	Carlos	14
7	Apolonia	33	Miquel	54	32	Neus	13	Juan Antonio	14
8	Maria Antonia	32	Jaime	50	33	Paula	13	Mateu	14
9	Magdalena	31	Mohamed	50	34	Juana Maria	12	Mohammed	14
10	Aina	28	Sebastian	44	35	Khadija	12	Rafel	14
11	Caterina	28	Francisco	41	36	Antonia Maria	11	Said	14
12	Micaela	28	Jose	37	37	Rosa Maria	11	Adam	13
13	Juana	27	Rafael	37	38	Joana Maria	10	Angel	13
14	Barbara	24	Jaume	32	39	Maria Rosa	10	Guillem	13
15	Isabel	22	Antoni	31	40	Carmen	9	Lorenzo	13
16	Petra	22	Bartomeu	31	41	Francina	9	Andreu	12
17	Ana	21	Bernardo	28	42	Ines	9	Francesc	12
18	Marta	21	Marc	27	43	Maria Francisca	9	Sergi	12
19	Rosa	20	Andres	24	44	Maria Pilar	9	Biel	11
20	Coloma	19	Pau	24	45	Silvia	9	Daniel	11
21	María Mar	19	Pedro	21	46	Sofia	9	Pablo	11
22	Fatima	18	Guillermo	20	47	Catalina Maria	8	Tomeu	11
23	Marina	17	Mateo	19	48	Francesca	8	Adria	10
24	Jeronima	16	Miguel Angel	18	49	Maria Victoria	8	Ahmed	10
25	Maria Magdalena	16	Toni	18	50	Miquela	8	Francisco Javier	10

Font: l'IBESTAT 2022. *Es manté el criteri de l'IBESTAT, que no accentua els noms.

Rafel; 28 Bernardo i 17 Bernat; 24 Andrés i 12 Andreu; 24 Pau i 11 Pablo; 20 Guillermo i 13 Guillem, i 19 Mateo i 14 Mateu.

Podem veure que els noms composts són més freqüents en les dones que en els homes. I segons l'origen, els més comuns són els tradicionals —ja siguin bíblics, cristians o germànics— i els d'origen àrab.

La tradició de posar el nom dels padrins pràcticament s'ha perdut, els pares posen el que més els agrada. És per això que cada vegada hi ha més diversitat, encara que a dia d'avui els noms tradicionals encara són àmpliament majoritaris a Porreres.

CAPPUIG

Maria Barceló Crespi

El nom de Cappuig denomina un dels barris de la vila de Porreres. Es localitza a la part més alta del poble, a la cota més elevada. Dissortadament, avui, molta gent no l'identifica en el context urbà i se'n perd la memòria.

No és fàcil trobar dades arxivístiques que el documentin. És com cercar una agulla en un paller. Al llarg d'anys n'he arreglat algunes i una mostra són aquestes:

El topònim ja era conegut a principis del segle XVI (i probablement abans). El dia 11 de gener de 1519 Miquel Feliu establí en emfiteusi a Andreu Proença «quendam patuum terre vocatum lo Passarax de tres pedres scituatum intus dictam villam de Porreres in loco dicto del Cappuig».¹

Als *Stims* de 1578 consta que, el 18 d'abril, Rafel Barceló *Nebot* va declarar mitja quarterada de terra «al Cappuig» que fou estimada en 40 lliures.² La dada dona a entendre que aleshores el Cappuig s'ubicava als afores de la vila atès que, almenys en part, es dedicava a terra de conreu.

Una cita del 17 d'octubre de 1698 explica que Joan Jaume, pare, fill de Sebastià, establí en emfiteusi a Jaume Juan, moliner, «quendam molendinum venti molentem cum omnibus arresiis, domibus et trastu illi contiguus scituatum in termino dicta villa in loco dicto el Cap Puig, davant la creu». Aquesta notícia corrobora que a finals del segle XVII en el Cappuig ja hi havia un molí de vent al davant d'una creu. A l'actual placeta d'en Monroi, en ple segle XX es va enderrocar una creu de terme. Avui, encara s'hi aixeca un molí de vent, el molí d'en Monroi. La creu delimitava el casc urbà, en aquest cas, quan les cases donaven pas al camp seguint el camí cap a Lluçmajor.³ Val a dir que bona part dels molins fariners de Porreres (i de Mallorca) que han sobreviscut al pas dels anys, són obra de finals del segle XVII i,

sobretot, del XVIII.

Anys més tard, el nom de Cappuig també designà un carrer. Així, el 22 de juliol de 1777, Pau Veny *Rasca* reconeixia tenir «unas casas y corral sitas en la calle llamada el Cappuig».⁴ Del 13 d'agost del mateix any consta una referència a «unas casas y corral en la calle del Cappuig» d'Andreu Barceló *Conna*.⁵ El dia 11 de gener de 1837 era Miquel Sagrera qui declarava tenir «unas casas y corral sitas en dicha villa y calle del Cappuig».⁶ En una Capbreuació (reconeixement de propietat) Joan Servera *Carles* el 12 de març de 1857 admetia posseir «una casa y corral sita en dicha villa y calle Mayor ó del Cappuig».⁷ És ben plausible que el carrer Major en aquell indret, el tram més perifèric, fos conegut com carrer del Cappuig.

D'altra banda, algunes dades semblen fer coincidir els noms de Cappuig i Passarax com si fossin el mateix indret o, en tot cas, dos enclavaments juxtaposats en el marc urbà de Porreres. És cert que l'actual carrer de Passarax comença en el Cappuig. El 2 de juny de 1838, Bartomeu Mercadal declarava tenir «unas casas y corral en el pasage llamado Passarix o el Cappuig de dicha villa». Un dels confrontants de dites cases era el carrer Major.⁸ Segons declarava el dia 11 de febrer de 1833, Miquel Tomàs Lledó

posseïa «una porción de casas y corral ahora casitas y corral sitas en la calle Mayor de dicha villa y lugar de Passarax».⁹ El dia 11 de novembre del mateix any Miquel Gornals *Paula* convenia tenir «unas casas y corral sitas en dicha villa y calle llamada carrer Major y Pasage de Passarax».¹⁰

Només a través d'aquestes poques dades hom pot entreveure que el topònim Cappuig denominava un barri, un carrer i fins i tot s'assimilava al nom de Passarax.

Tot plegat mostra la riquesa de noms que conformen el ric patrimoni toponímic, alguns dels quals, com el del Cappuig, haurien de mantenir-se ben vius.

1 ARM, ECR 71, f. 123r.

2 ARM, AH 2.059, f. 188r.

Els Estims consistien en una avaluació de bens per foc o casa que es practicaven en el regne de Mallorca durant els segles XVI i XVII on es detallaven tant les propietats urbanes com rústiques.

3 ARM, ECR 90, f. 26r-28r.

4 ARM, RP 1.009, f. 316r.

5 ARM, RP 1.009, f. 409v.

6 ARM, ECR 1.019, f. 90r.

7 ARM, ECR 1.019, f. 316r.

8 ARM, ECR 1.019, f. 95r.

9 ARM, ECR 1.019, 2r.

10 ARM, ECR 1.019, f. 32v.

Servici Molins Roig

Servicis:

- Cultivadors
- Fressadora
- Trituradora
- de Llengya
- Arada
- Arada
- milagressa
- Desbrossadora

Tel: 649 83 41 87 / 636 51 58 36

ELS MALNOMS DE PORRERES (VIII)

Joan Barceló Barceló, Joan Melià Garí i Joana Mora Cerdà

MALNOMS DE LLOC DE PROCEDÈNCIA (1)

Una altra font de malnoms és el lloc de procedència. En aquest cas el malnom pot ser simplement el nom del lloc (*Alaró*, per exemple), el nom de lloc precedit de la preposició *de* (*de son Calderó*) o el gentilici, l'adjectiu referit al lloc (*Biscat*).

Com vàrem veure en relació amb els malnoms que indiquen professió, en els que tractam ara en la documentació que hem consultat no sempre és clar si es tracta d'un malnom o simplement és una descripció de la procedència; en cas de dubte, hem optat per incloure'ls en aquesta llista; de fet, la majoria d'aquests malnoms s'han originat com a descripcions de la procedència. El nombre de malnoms que es poden incloure en aquest grup és molt elevat, tant que és impossible fer-los caber en un sol article. Per això, hi dedicarem uns quants articles. En el d'aquest número tractarem els que indiquen procedència de la resta de Mallorca. Els ordenarem alfabèticament segons el municipi a què fan referència.

1. Malnoms relacionats amb llocs de Mallorca

ALARÓ: **Alaró** (XVIII, XX), **Alarona** (XX), **d'Alaró** (XVII-XVIII) [d'Aleró (XVIII)]. ALGAIDA: **d'Algaida** (XVIII). ANDRATX: **d'Andratx** [d'Andraix (XVIII)]. ARTÀ: **Artà** (XVII), **d'Artà** (XVI, XVII, XVIII), **Artanera** (XIX). BINIFALDÓ: **Binifaldó** (XVIII); és una possessió de la serra de Tramuntana. BÚGER: **de Búger** [de Bujar (XVIII), del lloch de Bujer (XVIII)]. CAMPANET: **de Campanet** (XVIII). CAMPOS: **Campos** (XVII, XVIII, XIX, XX), **de Campos** (XVI, XVIII, XXI); no és clar que en tots els casos que apareix *Campos* faci referència al poble, sinó que també podria fer referència al llinatge castellà i aragonès *Campos*, com apareix explicat al diccionari Alcover-Moll. CAPDEPERA: **de Capdepera** (XVIII) [cap de Pere (XVIII), de cap de Pere (XVII, XVIII)]; el *pera* final del nom del municipi és una forma antiga de la paraula *pedra*. CIUTAT: **de Ciutat** (XVIII), **Ciudadà** (XVI, XVIII). CONSELL: **Conseiller** (XVIII). COSTITX: **Costitx** (XVIII), **de Costitx** (XVIII)

[Costix (XVIII), Custitx (XVIII, XX), de Custitx (XVIII), Custix (XVIII)], **Costinetxo** (XVI, XIX). DEIÀ: **de Deià** (XVIII). ESPORLES: **d'Esporles** [de Esporlas (XVIII)]. FELANITX: **de Felanitx** (XVI, XVII, XVIII). INCA: **d'Inca** [de Inca (XVIII)]. LLORET/LORITO: **de Llorito** (XVIII), **Llorità** (XIX, XX), **Lloritana** (XX). LLUBÍ: **Llubí** (XVIII), **Castell Llubí** (XVIII); *Castell Llubí* és el nom antic de la localitat. LLUCMAJOR: **de Llucmajor** (XVI, XVIII), **Llucmajorer** (XX), **Llucmajorera** (XX). MANACOR: **Manacor** (XVIII), **de Manacor** (XVIII). MARIA DE LA SALUT: **Mariando** (XX), **Marianda** (XX). MARRATXÍ: **de Marratxí** (XVIII). MONTUÏRI: **de Montuïri** (XVIII), **Montuïrer** (XX), **cas Montuïrer** (XX). MURO: **de Muro** (XVIII), **Murer** (XX), **Murera** (XX). PALMA: **de Palma** (XVIII); en el segle XVIII, després del Decret de Nova Planta, el nom de Ciutat (*Ciutat de Mallorca*), va ser substituït per l'antic nom romà, *Palma*. PETRA: **de Petra** (XVII, XVIII), **Petrer** (XX). POBLA, LA: **de la Pobra** (XVIII), **de sa Pobra** (XVIII), **Pobler** (XX), **Poblera** (XX). POLLENÇA: **Pollencina** (XVII). RANDA: **Randí** (XX), **Randina** (XX), **Randa** (XVII). SALINES, LES: **Salinera** (XX). SANT JOAN: **de Sant Joan** [de Sant Juan (XVII), de Sant Juan (XVII, XVIII), St. Juan (XVIII)], **Santjoaner** (XX), **Santjoanera** (XX). SANT LLORENÇ: **Llorençer** [Llorenser (XVIII)]. SANTA MARGALIDA: **de Santa Margalida** (XVIII) [de Sta. Margalida (XVIII)], **Margalidana** (XX). SANTANYÍ: **de Santanyí** [de Santany (XVIII)]. SELVA: **de Selva** (XVIII). SENCELLES: **Sencelles** (XVII, XVIII), [Sanzelles (XVII)], **de Sencelles** (XVIII). SINEU: **de Sineu** (XVIII), **Sineuer** (XX), **Sineuera** (XX); la *u* del gentilici sol pronunciar-se *v*. SÓLLER: **de Sóller** (XVIII). VALLDEMOSSA: **de Valldemossa** (XVIII). VILAFRANCA: **de Vilafranca** (XVIII) [de Villafranca (XVIII)] **Vilafranquer** (XX), **Vilafranquera** (XX).

2. Malnoms relacionats amb localitats de l'àrea lingüística catalana de fora de Mallorca

Com ja sabem, hi ha molts de llinatges propis de Mallorca que

Bàrbara-Art
DECORACIÓ - ANTIC

Gabriel Cortés

MESTRE ARTESÀ LLAUNER

FANALS MALLORQUINS - RESTAURACIÓ DE METALLS

Pl Molí de N'AMENQUAL, 10 - Telèfon i Fax 971 64 72 41 - 07260 PORRERES

es corresponen amb noms de localitats de l'àrea lingüística catalana de la península. Encara que no tants també podem trobar malnoms porrerencs que tenen el mateix origen, en alguns casos perquè són llinatges que es mantenen com a cognoms. **Barceló** (XVI); és resultat de la masculinització de *Barcelona*, a Porreres és més present com a llinatge que no com a malnom. **Berga** (XVIII), **Bergues** (XIX), [escrit *Bergas* (XIX)]; Berga és una ciutat de la comarca del Berguedà. **Campins** (XVIII); pot significar 'dona vulgar', però també és el nom d'un poble al peu del Montseny. **Carraixet** (XX), **Carraixeta** (XX) [*Carraxeta* (XVIII)], està relacionat amb la paraula *carritxar*, i a més de ser una muntanya del País Valencià, és una paraula que en el català d'aquest indret té diversos significats (lloc ventós, lloc on desaigien les clavegueres, conjunt de coses abandonades...). **Catalunya, de** (XVIII). **Cerdà** (XVII), **Cerdaneta** (XVII), **Cerdina** [*Cardina* (XVII), *Sardina* (XVII, XVIII), *Serdina* (XVII)]; de la Cerdanya, comarca dels Pirineus. **Cervera** (XVI), **Cervereta** (XX); ciutat propera a Lleida (l'escriptura del cognom a Mallorca ha passat sovint a *Servera*, segurament per influència de la castellanització). **Eivissenc, s'** [*s'Ervissenc* (XX)]. **Ganxó** (XVIII, XIX, XX); es diuen *ganxons* els naturals de Sant Feliu de Guíxols, ciutat costanera catalana (també podria ser un diminutiu de *ganxo*). **Lliteres** [*Lliteras* (XVI, XVII, XVIII)]; la Llitera és una comarca pirinenca occidental. **Magarola** (XVIII, XX, XXI); Magarola és una riera de la comarca de la Baixa Segarra. **Moiana** (XVII), **Moiano** (XVII); Moia és una localitat de la comarca del Moianès; **Monroi** (XX), [*Monroy* (XVIII)]; probablement és una deformació de la paraula Mont-roig, que és el nom de diverses localitats i llocs escampats per Catalunya. **Palou** (XX), **Palova** (XVIII, XX); Palou és el nom de diversos poblets petits de diversos indrets de Catalunya; **Romanyà, Romanyana** [*Romaya* (XVII, XVIII), *Romañana* (XVIII), *Romenya* (XVII), *Romeña* (XVIII), *Romaneña* (XVIII)]; Romanyà és el nom de diversos llogarets de Catalunya. **Rubí** (XVII, XVIII, XIX, XX), **Rubina** (XVII, XVIII, XIX, XX); Rubí és una ciutat propera a Terrassa. **Santa Eulària, de** [de Sta Eulària (XVIII)]; ¿podria ser el municipi d'Eivissa? **Sagrera** (XVII, XVIII); la Sagrera és un poble del Vallès, però també podria fer referència a l'espai sagrat que ocupaven les esglésies i zo-

nes properes, en paral·lel al que denominam *el Lloc Sagrat*. **Solivelles** [Surivellas (XVII)]; Solivella és una vila de la Conca de Barberà (el nom prové de l'aglutinació de *s'olivella*, 's'oliveta'). **Sunyer, Sunyera** (XVII, XVIII, XX), **Sunyeret** (XVII); segurament ve del nom propi d'home Sunyer, però també és el nom d'un poble de Lleida i a Menorca significa 'brut'. **València, de** (XVIII). **Venrell (Vendrell)** [Vanrell (XVII, XVIII, XXI), Vanrella (XVIII), Manrell (XX), Venrell (XVI, XVII)]; El Vendrell és una localitat de la comarca del Penedès; en l'edat mitjana apareix també com a nom propi. **Vic** (XX), [Vich (XVII, XXI)], **Vica** (XX), **Vico** (XIX, XX); Vic és la capital de la comarca d'Osona.

3. Malnoms relacionats amb localitats de fora de l'àrea lingüística catalana

Biscaí (XX), **Biscaïna** (XX); de Biscaia. **Cartagenera** (XX), de Cartagena. **Chamberi, de** (XVIII); Chamberí és un barri de Madrid, però no va rebre aquest nom abans de la segona meitat del segle XVIII; contràriament hi ha una ciutat francesa que es diu Chambéry, situada en els pre-Alps, que ja era important en el segle XIII. **Galícia** (XVIII). **Genovard** (XVII), **Genovarda** (XVII), **Genoví** (XVII) són denominacions antigues per a designar els genovesos, els originaris de Gènova, la ciutat italiana. **Granada, de** (XVIII). **Manyo** [Maño (XVII)]; pot voler dir 'aragonès', però també s'utilitzava per a designar els joves a certs pobles de València i, igualment, pot voler dir 'manyós, hàbil' i 'mancat d'un braç o d'una mà'. **Murcià o Múrcia** [Murcia (XVIII)]. **Palerm** (XX, XXI); Palerm és una ciutat de Sicília. **Portugal, de** (XVIII). **Rif, des** (XX); el Rif és una zona muntanyosa del nord d'Àfrica on a finals del XIX i principis del XX hi van ser enviats molts de soldats mallorquins per a combatre les tribus que s'havien rebel·lat contra les autoritats colonials espanyoles; sembla que el malnom s'aplica a una família que a començament del segle passat tenia una taverna o cafè que es deia El Rif, al carrer Passarats, i que, devers l'any 1930, els propietaris van canviar de lloc i va passar a ser Can Toni de so n'Oms (¿pot ser que el qui fundà el cafè del Rif fos qualcú que hagués anat a fer el servei militar a Àfrica i hagués participat en la guerra? No seria l'únic cas en què aquells fets deixaren marca en l'onomàstica).

PORRERES - tlf. 971 64 73 16

LA CORONA DE LA MARE DE DÉU DE MONTI-SION

170 ANYS DE LA CORONA D'ARGENT

Andreu G. Veny Miró

En la dogmàtica mariològica trobam la Mare de Déu proclamada Reina. Moltes són les representacions iconogràfiques que, des de ben antic, la representen. També la poètica se'n fa ressò, és el cas dels porrerencs quan cantam «Oh reina ja que a Porreres, per trono aquest puig teniu».

A Mallorca, a finals del segle XIX, es va coronar pontificalment la marededéu de Lluc i, durant el segle XX, es varen recollir joies per a coronar les imatges marianes més importants de Mallorca (CAPÓ 2002, 482). La Mare de Déu de Monti-sion, sent també una de les imatges de més devoció i tradició, va quedar-ne al marge. Tal vegada perquè ja gaudia d'una formosa corona d'argent.

Segons el P. Munar, el 1738 es va coronar solemnement la imatge de la Mare de Déu de Monti-sion i la de l'Infant Jesús amb corones d'argent (1970, 188). No sabem què se'n va fer d'aquestes corones, així com tampoc podem saber quantes vegades al llarg de la història s'ha coronat la Mare de Déu de Monti-sion, puix actualment es conserven dues corones: una, de fusta daurada —que porta a diari— i una altra, d'argent —que porta els dies festius— a la qual s'hi llegeix la inscripció «(...) Dn. Francisco I. Cabrera. 1853». No es pot llegir el principi de la inscripció perquè resta amagat darrera uns perns d'argent que serveixen per a reforçar l'estructura i que s'hi afegiren amb posterioritat.

La corona de la marededéu mesura 45 x 57 x 19 cm i la de l'infant Jesús, 7 x 85 x 85 cm. A la corona gran hi descobrim dues marques d'argenter: una és "BAR" que fa referència a Barcelona, i l'altra és "SALA" que es correspon amb el llinatge de l'argenter. Reconeixem com a mariana la corona gran per les dotze estrelles, ambdues són de tradició barroca pel núvols que s'hi representen, pels rajos i ornamentació vegetal; tot i que la corona petita només té l'ornamentació vegetal, també

la podem considerar de tradició barroca.

Així doncs, la sumptuosa corona d'argent que tots coneixem, aquest 2023, assoleix els 170 anys i, pel que podem interpretar de la inscripció, degué ser una donació de Mns. Francisco Ignacio Cabrera Aguilar (Còrdova 1813 – Palència 1886) que durant els anys 1850-1854 residia a Monti-sion amb altres sacerdots portant una vida conventual (MUNAR 266 – 270).

Referències bibliogràfiques:

CAPÓ VILLALONGA, Jaume (2002). *Història de Lloseta*. Vol. 5. Palma: GBR Produccions Gràfiques.

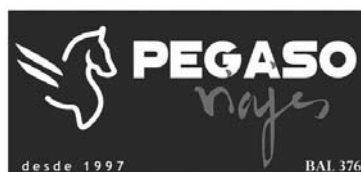
Munar Oliver, Gaspar (1979). *Història de Porreres*. Vol 2. Palma: Gràfiques Miramar.

PAPERERIA NOVA PEMI

Papereria, llibreria, joguines,
regal i molt més!

C/ Almoina, 31 - Porreres
Correu:
pemipapereria@gmail.com
Telèfon: 651 803 534
@papeleriapemi

mleiva@viajespegaso.com
C/ 31 de desembre, 13 - 07003 Palma de Mallorca
Tel. 971 76 34 92 - www.viajespegaso.com

NOVA ADREÇA

CONTE CONTAT, CONTE ACABAT... I SI NO ÉS MENTIDA, SERÀ VERITAT

Carme Pinya Medina

Un dels regals més grans que ens fa la infància als adults és quan, de sobte, una veu ve i et demana: em contes un conte? I tu, malgrat la peresa, la culpa per estar “perdent el temps” i la incomoditat que a vegades ens suposa viure la infància, n’agafes un i comences a llegir. De sobte, sense esperar-ho, la història ens commou, ens fa riure, ens fa pensar i ens hi capficam de tal manera que, fins i tot, resulta que posam veuetes donant vida als personatges al saló de casa.

I és que els contes són, com diu Bryant (2008, 20) «una obra d’art, i la seva missió principal és la jurisdicció de les coses de l’art». Són la porta que ens permet viatjar, imaginar, viure altres vides, somiar, atrevir-se com mai ho faríem, reviure i, sobretot, entendre i comprendre el món... Els contes ens ofereixen una bocinada de llibertat i ens endinsen al plaer de la lectura. Un plaer que es pot convertir en un hàbit que, amb sort, ens acompanyarà en la vida adulta i del qual ens beneficiarem de manera permanent.

El valor dels contes a la infància és incalculable (RODARI, 2016). Als contes se’ls atribueixen múltiples propietats educatives: podem aprendre infinitat de coses a través d’aquestes narracions, ens poden ajudar a gestionar les emocions que ens sacsegen dia a dia de tal manera que, fins i tot, hi podem trobar respostes a les nostres preocupacions, ens ajuden a desenvolupar el llenguatge, a cultivar la imaginació i a transmetre la nostra cultura i valors. Tot això sense oblidar les moralitats finals de molts contes que són com avisos amenaçadors del que ens pot passar si ens endinsem a soles a un bosc.

Però més enllà de tot això, «explicar contes és, abans de tot, un art de distreure i la seva finalitat immediata és el plaer de l’auditori» (BRYANT 2008, 21).

El plaer de gaudir escoltant o llegint un conte, de riure i, sobretot, del moment màgic que es crea.

Els contes són una eina meravellosa per a la construcció del vincle. Els infants necessiten establir vincles segurs amb els adults de referència i també amb el grup d’iguals per a construir la seva identitat. La qualitat del vincle que aconseguen generar amb els altres condiciona la seva autoestima, el seu autoconcepte i la seva seguretat per a afrontar el món que els envolta (BOWLY 1989). El moment de contar o llegir un conte és màgic i únic i, sovint, un oasi enmig del nostre dia a dia, un espai lliure d’ordres adultes que permet mirar-nos als ulls i reconeixè’ns.

Ara bé, l’art de gaudir dels contes l’hem de cultivar, com la majoria de coses que valen la pena en aquesta vida. I com ho podem fer? Segur que de mil i una formes, però tal vegada podem començar per posar contes a l’abast dels infants, que els vegin, que hi arribin i que estiguin presents al seu dia a dia. Podem establir algunes rutines lligades als contes com, per exemple, contar un conte per anar a dormir; que formin part també dels regals que reben de tant en tant i, sobretot, podem funcionar com a models, que ens vegin llegir i que sàpiguen que sempre estam disponibles per a convertir-nos en bufones del regne a punt per a contar una història.

Triar els contes no serà una tasca difícil, l’oferta és immensa i, serà suficient tenir en compte l’edat, els interessos dels infants i, bàsicament, que ens entri per l’ull dret. Les il·lustracions són també essencials en aquest procés. Així i tot, i sense cap acreditació que m’habiliti a recomanar més enllà de ser una enamorada dels contes, aquí us deix algunes idees, per si algú es va oblidar de celebrar Sant Jordi:

De primer, per a infants de 0 a 3 anys: *Que ve el llop!*, una història d’Émile Jadoul, amb molt d’humor, un final sorpresa i unes il·lustracions meravelloses.

De segon i com a plat fort, per als infants de 4 a 8 anys: *Un sopar de por*, de Meritxell Martí i Xavier Salomó. Un conte il·lustrat amb solapes, per a riure i desmitificar la vida dels monstres.

I, de postres, com a auto-regal per a continuar gaudint dels contes a l’adulteresa: *La vida il·lustrada*, de Lisa Aisato, a partir de 13 anys. Una joia que, amb poques paraules, incita a unes reflexions brutals.

BOWLY, John (1989). *Una base segura*. Buenos Aires: Paidós

BRYANT, Sara (2008). *Com explicar contes* (12 Ed.). Barcelona: Biblària

RODARI, Gianni (2016). *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Labutxaca

ERASMUS A DEBRECEN

Neus Viedma Font

El 31 de gener de 2022, després de mesos de burocràcia i nirvis, vaig partir d'Erasmus cap a Hongria, aquesta havia de ser la meua residència durant els pròxims sis mesos. Vaig partir sola, amb dues maletes de vint quilograms i, després d'agafar dos avions i un tren, vaig arribar a Debrecen.

Debrecen és la segona ciutat més poblada d'Hongria, després de Budapest. Allà vaig viure a la residència Kossuth Lajos Kollégium amb joves de totes les nacionalitats. Els estudiants eren de Romania, Turquia, Portugal, França, Egipte, Espanya, Palestina, Itàlia, Alemanya, Mèxic i Azerbaidjan, majoritàriament. La riquesa cultural que es respirava a l'edifici i a la ciutat en general em va fer aprendre i estimar la varietat i, alhora, les diferències entre països. Vaig gaudir assistint a esdeveniments de la ciutat, especialment el dia nacional d'Hongria i sobretot a les fires gastronòmiques on cada cultura tenia cabuda.

A la universitat vaig aprendre molt, gràcies a la implicació dels professors i dels meus companys. Les assignatures i el pla d'estudis era molt diferent del

de la UIB, però no menys interessant. Vaig aprendre sobre temes captivadors com van ser literatura, semàntica, filosofia del llenguatge, escriptura creativa o teories de la conspiració, que em van fascinar de bon grat.

Gràcies a la ubicació d'Hongria i les bones connexions dins el país, es podia viatjar a molts indrets. Vaig tenir la sort de poder visitar Itàlia, Albània, Oradea i freqüentar Budapest i Balatonfüred.

Malauradament, no tot va ser emocionant. El 24 de febrer Rússia va envair Ucraïna. Hongria fa frontera amb Ucraïna i Debrecen està just a 130 km de Beregovo (Берегове). La por es va estendre per tot el país i de cada vegada més i més refugiats arribaven a la ciutat. Tothom va decidir ajudar als ucraïnesos, i nosaltres també volíem aportar el nostre granet d'arena. Molts refugiats van venir a viure a les habitacions lliures de la residència i els estudiants Erasmus van decidir organitzar-nos per

a oferir ajuda. Amb el suport de familiars i amics dels nostres països vam ajuntar uns 15.000 €. Ens vam dividir i vam crear tres grups. El primer grup s'encarregava de comprar roba d'abrigar, mantes, estoretes i coixins; el segon, menjar i productes higiènics i, el tercer, de fer bosses de menjar per a dur a la frontera i donar a l'estació a aquells refugiats que arribaven. Gràcies a les aportacions econòmiques també vam poder llogar un cotxe per a agilitzar el transport dels productes.

Encara que l'Erasmus fos una mescla de moments difícils i increïbles puc dir amb certesa que van ser els millors mesos de la meua vida i que em van fer créixer com a persona.

CA FRUITERIA NA MARIA

- Frutes
- Verdures
- Fruits secs
- Productes ecològics

Tel.: 971 16 6771
C/ Agustí Font, 54 - Porreres

floristeria i jardineria

CanMurtó

COMPOSICIONS FLORALS
PER A NOCES, COMUNIONS
I TOT TIPUS DE CELEBRACIONS

C/ Sa Galla, 92 - 07260 PORRERES
Tel. 971 647 053 - Mòvil. 689 689 667
Fax. 971 647 053

EL REPTES DEL MÓN DES D'UN POBLE PETIT (I)

Miquel Garcia Segura

Segons l'economista Vicent Cucarella ens enfrontem alhora a tres crisis transcendents com són el canvi climàtic, el zenit en l'extracció de combustibles fòssils i l'escassetat de minerals per a la transició energètica. Aquestes crisis causen depressió econòmica i un augment de les guerres i de la seva magnitud. Al mateix temps, la desigualtat augmenta al món, l'1% més ric posseïx tanta riquesa com el 99% restant.

Les conseqüències de tot això ja s'estan veient, però aniran en augment si no posam remei a la situació: l'esclafament global pot produir una catàstrofe de magnitud planetària. Si es manté l'actual ritme d'emissions, s'hauria arribat a una pujada de 2,7 °C a finals de segle. Pensau que amb una pujada de 3 °C a la península Ibèrica només serien habitables la cornisa cantàbrica i llocs concrets dels Pirineus i Prepirineu. A la resta del territori, se superarien els 60 °C, que són incompatibles amb la vida (ANTONIO TURIEL 2021).

Les grans sequeres ja estan originant patiments a les zones més empobrides, però es poden arribar a produir vertaderes onades de fam al món. Les guerres augmenten i la seva intensitat també, l'hecatombe nuclear torna a ser possible amb la guerra d'Ucraïna. Fam i guerra estan en l'origen de milions de persones mortes i de grans migracions. El planeta, finit en els seus recursos, no pot continuar suportant un creixement constant, que l'actual sistema econòmic imposa i aquest col·lapsarà.

Un col·lapse descontrolat seria de por

Ens ha de quedar clar que, si no s'adopten mesures correctores en un temps breu, el col·lapse serà descontrolat i afavorirà la mort de milers de milions de persones i la instauració de sistemes econòmics que podríem qualificar de neoesclavistes o neofeudals. El cinema i la literatura ja ens han oferit una multiplicat d'obres distòpiques basades en aquesta idea. Però aquesta vegada seria veritat.

Salvar-nos i viure millor: mesures per a adoptar

Les emissions de CO₂ han d'arribar al seu màxim abans de 2025 i a zero entre 2050 i 2075 (Informe Grup III IPCC, 2021). Posar a zero les emissions el 2075 suposa fer una transició molt ràpida a les energies renovables. Tanmateix, els projectes actuals de transició energètica són del model d'energia renovable elèctrica industrial (REI) que no té en compte que només és d'aquest tipus un 20% del total de l'energia mundial consumida. La resta, el 80%, és fonamentalment energia calòrica, difícilment substituïble per l'elèctrica amb les tecnologies que disposem.

Tot l'anterior suposa, segons científics i tecnòlegs, que disposarem com a màxim d'un 40% de l'energia que utilitzem actualment (ANTONIO TURIEL 2022). S'hauria de fer una reducció dràstica del transport de mercaderies per mar i per carretera a llargues distàncies, una minvada igualment important de vehicle privat i una reformulació de les produccions tant industrial com agrícola.

Aquestes han de ser tan properes com sigui possible als llocs on han de ser consumides, al mateix temps que es fa ús en elles d'energies renovables no elèctriques (com la solar directa per a produir calor o la mecànica de l'aigua per al moviment) i també de l'agricultura ecològica.

El consum haurà de ser reduït i transformat també, ja que el retall energètic ho implica. Segons la FAO (2012), un terç de la producció mundial d'aliments es perd o es desaprofita. Quant a la roba, el seu consum podria baixar un 10-20% de l'actual (ANTONIO TURIEL 2012).

La maquinària i els aparells de tota mena poden ser dissenyats per tal d'afavorir la seva reparació i reutilització, abans de reciclar-los. Existeix la capacitat potencial d'acabar amb l'obsolescència programada i de fer una electrònica pràcticament eterna (ANTONIO TURIEL 2012).

Tot l'anterior significa que el necessari decreixement no ha de dur aparellada una pèrdua de qualitat de vida de la po-

blació, ja que poden existir recursos per a alimentar-nos, cuidar de la nostra salut, de l'educació en general, de l'oci i de les relacions socials. Sí que haurem de prescindir del consum exacerbant, fent-lo responsable i de la possessió individual de moltes màquines, eines i aparells, que es convertiran en col·lectives.

Tanmateix, la vida serà millor, malgrat que en lloc de deu peces de vestir només me'n quedi una, que els viatges a llargues distàncies tornin molt més difícils de fer, que perdi el meu vehicle privat, que hagi d'usar una rentadora col·lectiva o que només pugui menjar el tipus d'aliments que es produeixen a casa d'acord amb cada temporada.

Però ens trobaríem més bé físicament, amb bons sistemes de salut i una nutrició pot ser més limitada quant a quantitat però suficient i sana. Seríem gent més alegre, més agermanada que gaudiria millor de la contemplació, de l'oci i de la vida. Tot això podria créixer, sens dubte.

Una condició imprescindible d'aquesta transformació és que s'ha de produir de forma democràtica i a escala mundial. No es pot dur a terme deixant zones senceres del món a la seva sort, aprofitant-les només per a explotar-les, com s'ha estat fent durant molt de temps i es continua fent ara.

Què es pot fer des d'un poble petit com el nostre per a contribuir a tot això?

Enumerem algunes coses que es poden fer: ser ben conscients de tot l'anterior i de la que ens ve damunt, coordinar-nos amb altres pobles i formular exigències i accions comunes, fer biblioteques d'eines compartides i tallers d'ús comunitari, posar en marxa grups de missatgeria per a prestar objectes entre veïns, crear bancs de sabers tradicionals o de memòria local, generar censos de productors locals o comarcals, constituir bancs de temps, cedir terrenys municipals per a agricultura comunitària o fer bancs de terres.

Tot això ha de ser ben desenvolupat i en parlarem amb més detall en propers articles.

EL CLUB BÀSQUET PORRERES A MENORCA

Club Bàsquet Porreres

Les nines i els nins del Club Bàsquet Porreres van desembarcar (mai millor dit) a Menorca per a viure una gran experiència. I és que, des de fa un bon grapat d'anys, parlar de Menorca durant la Setmana Santa és sinònim de bàsquet. L'illa s'omple de jugadors i

famílies de diferents indrets per a prendre part i gaudir dels diferents tornejos que s'hi organitzen. Aquest any dos equips porrerencs hi van participar: el de categoria mini bàsquet en el 16è torneig Menut de Ciutadella i l'equip infantil en el 19è torneig d'Alaior.

L'equip mini, com hem dit, va prendre part en el torneig Menut de Ciutadella, organitzat pel Club Bàsquet Ciutadella Ponent. Comptà amb una gran participació: en total 21 equips, 10 equips de Menorca i 11 de Mallorca, dels quals 11 eren equips Femenins, 8 equips masculins i 2 equips mixtos. Aquest fou el cas de l'equip porrerenc.

En total va congregat quasi 300 jugadors/es, entrenadors/es, així com a un molt nombrós grup de pares, mares i acompanyants que van omplir totes les grades dels dos pavellons municipals de Ciutadella.

El torneig de Ciutadella va ser el més clar exemple d'esportivitat, on una derrota es va convertir amb una enorme complicitat amb altres equips del grup. Una lliçó d'esportivitat, esforç i amistat. A més, Adrià Sitjar fou elegit membre del quintet ideal del torneig Menut.

L'equip infantil masculí, per la seva banda, va participar en el torneig d'Alaior de categories infantil i cadet organitzat pel Club Bàsquet Jovent del mateix poble. Una competició que aplegà 84 equips, entre masculí i femení, gairebé 1.300 jugadors i jugadores. En la fase de grup, els porrerencs competiren contra equips de Menorca, Catalunya i Canàries i van tenir uns resultats molt positius que els van portar a classificar-se com a primers de grup i a obtenir el pas a semifinals. Aquest partit, contra el Bàsquet Manacor, fou molt competitiu i en aquesta ocasió la balança es va decantar del costat porrerenc.

Amb tot, aconseguiren arribar a la final contra un gran equip, el València Bàsquet, una de les pedreres de bàsquet base més importants de l'estat. Malgrat l'esforç i l'actitud positiva, el resultat fou favorable als valencians que es proclamaren vencedors de la categoria. Així doncs, els porrerencs quedaren segons classificats i en Lluís Melià fou elegit membre del quintet ideal de la categoria infantil masculí.

L'ambient d'amistat i de germanor fou el protagonista d'una i altra experiència. Podem acabar dient que hem quedat més que convidats a participar-hi de nou l'any vinent!

NA LLUÏSA DE CAN MARIÓ, BRONZE ALS CAMPIONATS UNIVERSITARIS ESPANYOLS 2023 DE TAEKWONDO

La taekwondista Lluïsa Garcies Sala, *de can Marió*, va participar als Campionats Universitaris d'Espanya celebrats a Burgos els passats 25 i 26 de març.

Na Lluïsa, representant de la UIB en la modalitat de combat, en la categoria de menys de 46 quilograms va aconseguir la medalla de bronze. Guanyà a la representant de La Laguna, que era la segona cap de sèrie de la categoria i perdé amb la representant de la Universitat de Vigo.

Juntament amb ella, els altres representants balears també aconseguiren bons resultats. Daniel Quiñonero Medina aconseguí la medalla d'or i Yolanda Molina Rodríguez que formava parella amb Alejandro Garcías Rocha, assoliren el bronze.

**jaume
sastre
soler SL**
materials de construcció

ceràmiques i gres   bigues imitació fusta
ciments   saques   aïllants   canonades
lloguer de minicontenidors (Servei a domicili)

CARRER NOU, S/N
(SORTIDA CTRA. PORRERES-VILAFRANCA)
07260 - PORRERES
TEL. I FAX: 971 647102

LLG FUSTERIA
LLITERAS GARI

Portes i Cuines fetes a mida

C/. Major, núm 61 - 07260 PORRERES (Mallorca)
Taller: Ctra. Porreres - Montuiri, Parcela 250
Telef. i Fax 971 16 84 66

De dreta a esquerra: Catalina Morlà, Maria dels Àngels Barceló Barceló *de can Xic*, Montse Servera Ribas *de can Mas*, Maria Mulet *de ca n'Alaró*, Francisca Melià Sastre, Rosa Riera, Maria Barceló *Conus o Salom*, Sebastià Melià *Fossà i*, darrere en Sebastià, Joan Mora *des Mestre*.
Darrere de dreta a esquerra: Esteve Ribas *de la Cueva*, Joan Barceló *de can Xic*, Joan Nicolau, Josep Miró *maestre Pep* i Francisca Ramis *de can Font*.

Fotografia cedida pels germans Gaspar i Miquel Móra Mulet.